

Souhrnná teritoriální informace Ukrajina

01.04.2012

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní informace o teritoriu
2. Vnitropolitická charakteristika
3. Zahraničně-politická orientace
4. Ekonomická charakteristika země
5. Finanční a daňový sektor
6. Zahraniční obchod země
7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR
8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu
9. Investiční klima
10. Očekávaný vývoj v teritoriu

1. Základní informace o teritoriu

1.1. Oficiální název státu

- Ukrajina (od 24. 8. 1991)

1.2. Rozloha

- 603,7 tis. km²

1.3. Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva

- 45,6 mil. obyvatel (stav k 31.12. 2011)
- 75,5 obyvatel na km²
- podíl ekonomicky činného obyvatelstva ve věkové skupině 15 – 70 let: 44,5 %

1.4. Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení

Za posledních 10 let je registrováno přirozené i migrační snižování počtu obyvatelstva. K 31. 12. 2011 měla Ukrajina 45,6 milionů obyvatel. V porovnání se stejným obdobím v minulém roce došlo k dalšímu snížení počtu obyvatel – cca o 145 tisíc.

Z celkového počtu obyvatelstva žije 68,7 % ve městech.

1.5. Národnostní složení

- Ukrajinci 77,8 %
- Rusové 17,3 %
- Bělorusové 0,6 %
- Moldavané 0,5 %
- Bulhaři 0,4 %
- Poláci 0,3 %
- Maďaři 0,3 %

1.6. Náboženské složení

Převládá pravoslavné náboženství (Ukrajinská pravoslavná církev Moskevského Patriarchátu, Ukrajinská pravoslavná církev Ukrajinského Patriarchátu (bez autokefality), Autokefální Pravoslavná církev), v západních oblastech řeckokatolické a římskokatolické, z protestantských nejvýraznější baptismus, v jižní oblasti, zejména na Krymu, muslimské.

1.7. Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

Státním jazykem je ukrajinština, na základě rozhodnutí některých místních orgánů je v úředním styku používána rovněž ruština (především ve východních oblastech – Luhanské, Doněcké, Charkovské oblasti a na Krymu).

1.8. Administrativně správní členění země, hlavní město a další velká města

Systém administrativně teritoriálního uspořádání Ukrajiny tvoří:

- Autonomní republika Krym
- 24 oblastí (Vinnycká, Volyňská, Dněpropetrovská, Doněcká, Žytomyrská, Zakarpatská, Záporožská, Ivano-Frankovská, Kyjevská, Kirovohradská, Luhanská, Lvovská, Nikolajevská, Oděská, Poltavská, Rovenská, Sumská, Ternopolská, Charkovská, Chersonská, Chmelnycká, Čerkaská, Černovecká, Černigovská)
- města Kyjev a Sevastopol, která mají speciální statut.

Hlavní město: Kyjev (2,67 mil. obyvatel)

Další velká města: Charkov (1,47 mil.), Dněpropetrovsk (1,1 mil.), Doněck (1,1 mil.), Oděsa (1,1 mil.)

1.9. Peněžní jednotka a její členění, používání jiných měn

Peněžní jednotka hryvna (zkratka UAH) byla zavedena při měnové reformě v roce 1996. Dělí se na 100 kopějek. Emitovány jsou bankovky v hodnotách 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100, 200 a 500 UAH a mince v hodnotách 1 UAH a 1, 2, 5, 10, 25, 50 kopějek.

1.10. Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba

Státní svátky

- 1. leden: Nový rok
- 7. leden: Vánoce
- 8. březen: Mezinárodní den žen
- 15. duben: Velikonoce
- 1. a 2. květen: Mezinárodní svátek práce
- 9. květen: Den vítězství
- 3. červen: Trojice
- 28. červen: Den ústavy Ukrajiny
- 24. srpen: Den nezávislosti Ukrajiny

Vzhledem k výše uvedenému se upozorňuje na zvyklost přenosu volných dnů na následující nejbližší pracovní den, a to pokud státní svátek Ukrajiny připadne na sobotu nebo na neděli v daném roce.

Obvyklá pracovní doba

od 9:00 do 18:00 hodin s hodinovou přestávkou na oběd, zpravidla mezi 13:00 až 14:00 hod.

Obvyklá prodejní doba

od 9:00 do 20:00, někdy až do 23:00, resp. non-stop potravin

1.11. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty

Místní zvyklosti se stále více přibližují běžným evropským standardům, zvláště u mladších generací. U ostatních mohou přežívat některé návyky z minulých dob, takže je nutné počítat s tím, že pozitivní mezilidský vztah může být důležitější než psané slovo, a také s určitou mírou nespolehlivosti (např. i pokud jde o dochvilnost) někdy i se snahou zneužít partnera.

Pokud jde o jazyk, ovládají někteří příslušníci mladší a střední generace angličtinu, a to někdy na velmi dobré úrovni. Obecně ovšem – a zvláště mimo centra – je nezbytná alespoň ruština. Ideální je znalost ukrajinštiny, zejména v západní části země. Mluvíme-li zde rusky, je dobré se omluvit s poukazem na to, že ukrajinštinu neovládáme – hostitelé pak zpravidla bez problémů přejdou na ruštinu.

1.12. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Mezi Českou republikou a Ukrajinou není uzavřena žádná smlouva v oblasti zdravotního zabezpečení a z tohoto důvodu je občanům ČR na Ukrajině poskytována zdravotní péče za úplatu. Je nutné zdůraznit, že naprostá většina místních lékařských či nemocničních zařízení nedosahuje takové kvality služeb, na které je občan ČR zvyklý a mimo velké aglomerace může být úroveň bezplatné lékařské péče nízká. Jedná se prakticky o všechna státní zdravotnická zařízení. Soukromý sektor v této oblasti je prezentován zejména stomatologickými ordinacemi, z nichž některé svými službami již odpovídají evropským standardům. Těmto standardům však odpovídají i ceny. Všeobecně se občanům ČR před cestou na Ukrajinu doporučuje pojistit. Celá řada českých i zahraničních pojišťoven má své partnery či asistenční služby i na Ukrajině a ty jsou schopny v případě jakéhokoli úrazu či jiné příčiny k vyhledání zdravotnické péče schopny zabezpečit pomoc na odpovídající úrovni nebo zabezpečit převoz pacienta do ČR nebo jiného členského státu EU.

1.13. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Od 1. 1. 2008 vstoupila v platnost Dohoda mezi EU a Ukrajinou o ulehčení vízového procesu, která mimo jiné zakotvuje nadále bezvízový styk s Ukrajinou pro občany EU do 90 dnů pobytu na území Ukrajiny, jehož účelem není sjednocení rodiny, studium, zaměstnání včetně krátkodobého pobytu pracovníků diplomatických misí. Dále stanovuje kategorie občanů Ukrajiny, kterým je k cestám do 90 dnů na území EU uděleno vízum bezplatně.

Na jejím základě taktéž občane Ukrajiny – držitelé diplomatických pasů, nemusí být k cestám na území EU vybaveni schengenským vízem. Schengenská víza pro občany Ukrajiny (s výjimkou kategorií občanů, kterým jsou víza udělována bezplatně) jsou zpoplatňována částkou 35 Euro, pokud se nejedná o požadavek expresního vyřízení vízové žádosti.

Dodává se, že v obecné rovině upravuje podávání žádostí o udělení jednotných krátkodobých schengenských víz „Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009“ ze dne 13.06.2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).

1.14. Oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince – vhodnost návštěvy s ohledem na politickou či jinou situaci v zemi

Bezpodmínečné je dodržování všeobecných bezpečnostních pravidel pro cestování. Cestovat automobilem se doporučuje hlavně přes den. Nenechávat nic bez dozoru v kabině vozidla, zejména osobní doklady a doklady od auta, osobní doklady nenosit v otevřených kapsách či taškách, neprezentovat u čerpadel, směnárna a pokladen obchodů svou plnou peněženku, či zbytečně upozorňovat na svůj zahraniční původ, nedávat osobní doklady do zástavy a při problémech okamžitě kontaktovat Velvyslanectví, příslušný generální nebo honorární konzulát České republiky.

V případě vynuceného kontaktování místních policistů je třeba z jejich strany očekávat jen malý zájem o řešení situace či poskytnutí pomoci. Ochota nedostatečně placených příslušníků policejního sboru je v mnoha případech podmíněna či přímo vynucena „finančním příspěvkem“ od ohlašovatele. Stejná situace nastává i při styku s ostatními příslušníky orgánů státní moci, zejména s celníky nebo pohraničníky.

Veškerý dovoz i vývoz valuty z/na území Ukrajiny musí být řádně celně deklarován a při sumách v ekvivalentu nad 10 000 EUR i prokazován způsob nabytí valuty. Řádně nedeklarované či nedoložené sumy valut při vývozu nebo dovozu mohou podléhat konfiskaci s následným postihem v souladu s trestním řádem Ukrajiny.

1.15. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu (včetně generálních či honorárních konzulátů) – popis spojení z letišť a z centra města

Velvyslanectví ČR na Ukrajině

01901 Kyjev
Vul. Jaroslaviv Val 34 A
tel.: +380 44 2720431; +380 44 2722110; +380 44 2720807
fax: +380 44 2726204
e-mail: kyiv@embassy.mzv.cz

Konzulární úsek

Bohdana Chmelnického 58
tel: +380 44 2382641; +380 44 2382642
fax: +380 44 2382640
konzulární pohotovost: +38050 3101046
e-mail: kyiv@embassy.mzv.cz

Spojení z letiště Borispol taxíkem, cena smluvní cca 200 - 250 UAH
Spojení z centra města – pěšky nebo metro Zolotyje vorota.

Generální konzulát ČR na Ukrajině

79057 Lviv
Vul. Antonovyče 130 A
tel.: +380 322 976893; +380 322 976894
fax: +380 322 976896
e-mail: lvov@embassy.mzv.cz

Spojení z centra tramvají č. 2 na konečnou stanici nebo taxíkem.

Generální konzulát ČR na Ukrajině

83015 Donetsk
Vul. Zelena 9
tel.: + 380 623 043979
fax: + 380 623 043979
e-mail: donetsk@embassy.mzv.cz

Spojení z centra města – pěšky, taxi.

Honorární konzulát ČR na Ukrajině

61022 Charkov

Náměstí Svobody 8

tel.: + 380 57 760 45 19

fax: + 380 57 760 45 19

e-mail: konzulat.cz@klsp.kharkov.ua

1.16. Kontakty na zastoupení ostatních českých institucí (Česká centra, CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism)

Kancelář Českého centra

ul. I. Franko 24a, kancelář číslo 1, Kyiv 01030

Tel. +38 044 230 29 64

Fax: +38 044 230 21 09

E-mail: cckiev@czech.cz

www.kyiv.czechcentres.cz

<http://www.facebook.com/cz.kyiv>

Kancelář CzechTrade 01030 Kyjev,

ul. I. Franko 40, kancelář č. 10

tel.: +380 44 2386130

fax: +380 44 239 18 50

e-mail: kiev@czechtrade.cz

Česká centrála cestovního ruchu – **Czechtourism** 01034, Kyjev

Volodymyrska 40/2, kancelář č.5,

tel./fax + 38 044 278 70 35

email: info-ua@czechtourism.com www.czechtourism.com

1.17. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Havárie plyn – 101
- Bezpečnost (milice) –102
- Lékařská pohotovost – 103

- Požárníci – 104
- Informace o tel. číslech – 109
- Přesný čas - 121

1.18. Internetové informační zdroje

- <http://www.president.gov.ua/> Kancelář prezidenta Ukrajiny
- <http://www.kmu.gov.ua/> Kabinet ministrů Ukrajiny
- <http://www.rada.gov.ua/> Nejvyšší rada Ukrajiny
- <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a#Find> ukrajinská legislativa
- <http://www.me.gov.ua/> Ministerstvo ekonomického rozvoje a obchodu Ukrajiny
- <http://www.ukrstat.gov.ua/> Státní výbor statistiky Ukrajiny
- <http://www.bank.gov.ua/> Národní banka Ukrajina
- <http://www.ukrindustrial.com.ua/> Databáze nabídek a poptávek
- <http://www.ucci.org.ua/> Obchodně průmyslová komora Ukrajiny
- <http://www.uklexport.gov.ua/> Stránky podpory exportu ministerstva ekonomiky
- www.korrespondent.net
- www.pravda.com.ua/
- www.glavred.info
- www.unian.net/rus/
- www.interfax.com.ua/

Informační agentury a internetové noviny

K podnikání na Ukrajině v češtině: www.peterkapartners.cz, v angličtině www.accace.eu, v angličtině a ruštině www.pwc.com.

1.19. Adresy významných institucí

Všechny adresy významných institucí – prezidentské kanceláře, ministerstev, státních výborů a všech ostatních institucí – lze najít na výše uvedených internetových adresách.

2. Vnitropolitická charakteristika

2.1. Stručná charakteristika politického systému

Ukrajina se 1. října 2010 v důsledku rozhodnutí ústavního soudu o odmítnutí politické reformy z 8. prosince 2004, stala prezidentsko parlamentní republikou.

Pravomoci parlamentu, resp. kabinetu ministrů byly omezeny a převážná část jich byla převedena na suverénní prezidentský úřad.

Byl restaurován politický systém, který byl na Ukrajině platný v období před „pomerančovou revolucí“ v roce 2004.

V současné době probíhají změny v přerozdělování pravomocí mezi prezidentem, parlamentem a vládou.

Celý rok 2011 byl poznamenán zvýšenou aktivitou vyšetřovacích orgánů, silových složek a soudů. Do kulminující fáze se vstoupily procesy s představiteli současné UA opozice. Nejvyšší symboliku nese probíhající soudní proces s bývalou předsedkyní ukrajinské vlády Julií Tymošenkovou, jehož výsledek může mít na další politický vývoj na Ukrajině značný vliv. Ukrajinské vedení se v průběhu jarního zasedání 6. volebního období Nejvyšší rady Ukrajiny pokoušelo prosadit reformní kurs země se zatím spíše rozpačitým výsledkem.

11. října 2011 byla Julie Tymošenková odsouzena k sedmiletému nepodmíněnému trestu za zneužití funkce a překročení pravomocí při podpisu tzv. „Plynových dohod“ o dodávkách, tranzitu a cenách za zemní plyn mezi Ukrajinou a Ruskou federací, které byly uzavřeny mezi státními firmami Naftohaz Ukrajiny a Gazprom 19. ledna 2009 v Moskvě.

Proti Tymošenkové bylo 7. listopadu 2011 též obnoveno vyšetřování, které se týká jejích podnikatelských aktivit z druhé poloviny devadesátých let ve firmě Jednotné energetické systémy Ukrajiny.

Pro řádné parlamentní volby, které proběhnou na konci října 2012 byla přijata i hlasy parlamentní opozice nová volební pravidla. 450 členů Nejvyšší rady Ukrajiny (jednokomorového parlamentu) se bude volit podle principů smíšeného volebního systému. Polovina nových poslanců bude volena podle poměrného systému z celostátních kandidátních listin politických stran, přičemž pro vstup do parlamentu musí kandidující politická strana překonat 5 procentní vstupní práh. Druhá polovina poslanců bude volena podle většinového systému v 225 jednomandátových volebních obvodech. Uvedený volební systém zmenší vliv politických stran v ukrajinské politice.

Krajané

Na Ukrajině žije v současné době cca 5 tis. českých krajanů. Nynější české komunity na Ukrajině jsou

pozůstatkem dříve poměrně početného českého osídlení, vzniklého v důsledku vystěhovalectví z Českých zemí převážně v 2. polovině XIX. století. Po revoluci 1917 s postupným potlačováním práv národnostních menšin v SSSR se postupně český živel, podobně jako jiné národnostní menšiny, ztrácel z veřejného života. Potomci českých přesídlenců byli ve 30. letech vystaveni komunistickému teroru, neboť příslušníci národnostních menšin byli „oblíbeným“ cílem sovětských bezpečnostních orgánů jako spolupracovníci zahraničních služeb.

Se vznikem samostatné Ukrajiny se znovu otevřel prostor pro rozvíjení aktivit

národnostních menšin. V květnu 1995 byla ustavena střešová společná krajanská organizace Česká národní rada Ukrajiny (ČNRU), sdružující 21 obnovených krajanských spolků z různých oblastí Ukrajiny. Cílem těchto spolků bylo a je především uchování českého jazyka a českého folklóru.

Ryze národních českých vesnic zůstalo na Ukrajině málo. Jsou v Žytomyrské oblasti – Malá Zubovština a

Malynyvka, v Oděské oblasti - Veselynivka, ve Vinnycké oblasti - Mykolajivka, v Záporožské oblasti - Novhorodkivka (původní název Čechohrad), v Mykolajivské oblasti – Bohemka a na Krymu Alexandrovka a Lobanove.

V letech 1991-1993 poskytla vláda ČR z podnětu OSN humanitární pomoc

obyvatelům vybraných oblastí Ukrajiny, postižených následky černobylské havárie. Tato pomoc spočívala v organizovaném přesídlení osob českého původu do ČR. Přesídleným krajanům se podařilo zajistit v ČR lepší životní podmínky, než jaké měli při setrvávání v postižených oblastech.

Česká vláda, stejně jako v jiných zemích, kde se nacházejí čeští krajané, realizuje prostřednictvím svých

zastupitelských úřadů projekty zaměřené na udržování kontaktů krajanů se starou vlastí, uchování českého jazyka a podporu spolkové činnosti.

2.2. Hlava státu (jméno, kompetence)

Prezident Ukrajiny: **Viktor Fedorovič Janukovyč** (narozen 9. července 1950 v městečku Jenakijevo, Doněcká oblast), ve funkci od 25. února 2010 (původně předseda Strany regionů, po inauguraci se stal jejím čestným předsedou).

2.3. Složení vlády

Vláda premiérky Tymošenkové byla jmenována dne 18. 12. 2007. Dne 3.3. 2010 byla Nejvyšší radou Ukrajiny vyslovena této vládě nedůvěra. Dne 11.3. 2010 byla Nejvyšší Radou Ukrajiny schválena nová vláda premiéra N. Azarova. V prosinci 2010 byla odstartována administrativně správní reforma, která se

dotkla také struktury vládních orgánů, resp. jejich celkového snížení a přeskupení včetně personálních změn.

Premiér	Nikolaj AZAROV (Strana Regionů)
První vicepremiér (státní finance, reformy, eurointegrace, spolupráce se členy CU)	Valerij CHOROŠKOVSKIJ (bezpartijní)
Vicepremiér, ministr infrastruktury	Boris KOLESNIKOV (Strana Regionů)
Vicepremiér, ministr sociální politiky	Sergej TYGYPKO (Silná Ukrajina)
ministr pro regionální rozvoj, výstavbu a bytové hospodářství	Anatolij BLYZNJUK (Strana Regionů)
Ministr zahraničních věcí	Konstantyn HRYŠČENKO (bezpartijní)
Ministr obrany	Dmitrij SALAMATIN (Strana Regionů)
Ministr vnitra	Vitalij ZACHARČENKO (Strana Regionů)
Ministr ekonomického rozvoje a obchodu	Petr POROŠENKO (bezpartijní)
Ministr financí	Jurij KOLOBOV (bezpartijní)
Ministr agrární politiky a výživy	Nikolaj PRYSAŽŇJUK (Strana Regionů)
Ministr spravedlnosti	Alexandr LAVRYNOVYČ (Strana Regionů)
Ministr kultury	Michail KULIŇJAKA (bezpartijní)
Ministr vzdělání, vědy, mládeže a sportu	Dmitrij TABAČNIYK (Strana Regionů)
Vicepremiér, ministr zdravotnictví	Raisa BOGATYREVA (bezpartijní)
Ministr ochrany životního prostředí a nerostného bohatství	Mykola ZLOČEVSKYJ (Strana Regionů)
Ministr energetiky a uhelného průmyslu	Jurij BOJKO (Strana Regionů)
Ministr pro mimořádné situace	Viktor BALOHA (Jediné centrum)

3. Zahraničně-politická orientace

Na základě přijatého zákona o základech vnější a vnitřní politiky se Ukrajina navrácí k mnohavektorové zahraniční politice bývalého prezidenta Leonida Kučmy. Dosavadní kurz euroatlantické integrace je odmítnut a nahrazen úsilím o získání tzv. mimoblokového statutu. Nové vedení země zdůrazňuje, že základem zahraniční politiky je evropská integrace a strategické partnerství s Ruskou federací a Spojenými státy americkými.

V červnu 2011 byla na úrovni prezidentů podepsána dohoda o strategické partnerství mezi Čínou a Ukrajinou. Vztahy mezi Ukrajinou a Ruskem se po jejich obnovení po nástupu nového vedení Ukrajiny dostaly do fáze stagnace s zhoršujícím se trendem. Ukrajina v průběhu roku akcelerovala své eurointegrační úsilí. Na summitu EU – Ukrajina v prosinci bylo konstatováno, že technická část jednání byla v podstatě ukončena a příslušné smlouvy (Asociační dohoda včetně DCFTA) by měly být parafovány v roce 2012.

3.1. Členství v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních

- OSN
- Rada Evropy
- OBSE
- UNESCO
- Evropská a středomořská organizace ochrany rostlin
- Evropská konference o poštovní a telekomunikační administraci
- Evropská konference ministrů dopravy
- Evropská konference civilního letectví
- Evropská organizace nejvyšších kontrolních úřadů
- Evropská organizace satelitních telekomunikací
- Evropská banka pro obnovu a rozvoj
- Multilaterální agentura ochrany investic
- Wassenaarská dohoda o kontrole exportu konvenčních zbraní
- Celosvětová poštovní unie
- Světová energetická rada
- Světová meteorologická organizace
- Světová celní organizace
- Světová obchodní organizace (WTO) (od 16. 5. 2008)
- Světová organizace intelektuálního vlastnictví
- Světová zdravotnická organizace (WHO)
- Světová turistická organizace
- Sdružení nezávislých států (SNS)
- Jednotný ekonomický prostor
- GUUAM
- Dohoda k Energetické chartě
- Dunajská komise
- Smíšená komise ke Smlouvě o rybolovu ve vodách Dunaje
- Schůzka stran Montrealského protokolu o substancích znečišťujících ozón
- Komise pro ochranu mořského života Antarktidy
- Komise pro ochranu Černého moře od znečištění
- Konference smluvních stran Konvence o ochraně močálů

- Konference stran Vídeňské konvence o ochraně ozónové vrstvy
- Konference stran Konvence o ochraně biologické různorodosti
- Konference stran Rámcové konvence OSN pro změny klimatu
- Mezinárodní asociace pro kontrolu jakosti semen
- Mezinárodní asociace rozvoje
- Mezinárodní hydrologická organizace
- Mezinárodní elektrotechnická komise
- Mezinárodní kartografická asociace
- Mezinárodní komise pro vědecký výzkum Středozevního moře
- Mezinárodní mořská organizace
- Mezinárodní organizace nejvyšších kontrolních úřadů
- Mezinárodní organizace pro migraci
- Mezinárodní organizace pro standardizaci
- Mezinárodní organizace pro cukr
- Mezinárodní organizace pro metrologii
- Mezinárodní organizace komisí pro cenné papíry
- Interpol
- Mezinárodní organizace mořského satelitního spojení
- Mezinárodní organizace práce
- Mezinárodní organizace satelitního spojení - Intelsat
- Mezinárodní organizace satelitního spojení - Intersputnik
- Mezinárodní organizace civilního letectví
- Mezinárodní organizace civilní obrany
- Mezinárodní rada pro zrniny
- Mezinárodní finanční korporace
- Mezinárodní agentura pro atomovou energii
- Mezinárodní kancelář pro pěstování a výrobu vína
- Mezinárodní kancelář pro výstavy
- Mezinárodní epizootická kancelář
- Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj
- Mezinárodní měnový fond
- Mezinárodní úřad pro mořské dno
- Mezinárodní telekomunikační unie
- Mezinárodní unie pro ochranu nových druhů rostlin
- Mezinárodní centrum vědeckých a technických informací
- Sjedený institut nukleárních výzkumů
- Organizace pro průmyslový rozvoj při OSN
- Organizace černomořské ekonomické spolupráce
- Organizace pro zákaz chemických zbraní
- Organizace pro rybolov v severozápadním Atlantiku
- Organizace národních metrologických orgánů států Evropy
- Organizace pro spolupráci železnic
- Stálý arbitrážní soud
- Světová asociace auto-magistrál
- Středoevropská iniciativa

3.2. Účast země na mnohostranných smlouvách a dohodách

Ukrajina se zúčastňuje všech mnohostranných smluv a dohod, ke kterým je zavázána z titulu členství v mezinárodních organizacích (viz oddíl 3.1.).

3.3. Přehled bilaterálních smluv s ČR (včetně data vstupu) – mimo smluv dle kap.7.1.

Dvoustranná smluvní základna je tvořena dokumenty sjednanými před a po vzniku dvou samostatných států – České republiky a Ukrajiny:

Po vzniku:

- Smlouva o přátelských vztazích a spolupráci mezi Českou republikou a Ukrajinou (platná od 25. 7. 1996)
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o mezinárodní silniční dopravě (1. 7. 1997)
- Dohoda mezi Českou republikou a Ukrajinou o provádění plateb sociálního charakteru (30. 6. 1997)
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o spolupráci v boji proti organizovanému zločinu, terorizmu a nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami (30. 6. 1997)
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o letecké dopravě (1. 7. 1997)
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou Ukrajiny o podpoře a ochraně investic
- Protokol mezi vládou České republiky a kabinetem ministrů Ukrajiny o dvoustranných smluvních vztazích mezi Českou republikou a Ukrajinou (17. 12. 1998)
- Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o právní pomoci v občanských věcech (platná od 8. 11. 2002)
- Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o sociálním zabezpečení (podepsaná 4. 7. 2001 v Kyjevě)
- Dohoda mezi vládou České republiky a Kabinetem ministrů Ukrajiny o ochraně utajovaných skutečností (podpis 14. 5. 2003, vstup v platnost 1. 12. 2004)
- Správní ujednání k provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou o sociálním zabezpečení (25. 6. 2003)
- Ujednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem školství a vědy Ukrajiny o spolupráci v oblasti vzdělávání a vědy na léta 2003–2006 (15. 12. 2003)
- Dohoda mezi vládou České republiky a Kabinetem ministrů Ukrajiny o spolupráci v oblasti obranného průmyslu (17. 2. 2006)
- Dohoda o spolupráci v oblasti cestovního ruchu mezi Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky a Ministerstvem kultury a turistiky Ukrajiny (17. 2. 2006)
- Problém sukcese do smluv z bývalého období řeší Protokol mezi vládou České republiky a kabinetem ministrů Ukrajiny o dvoustranných smluvních vztazích mezi Českou republikou a Ukrajinou, který vstoupil v platnost 28. 2. 2000. Dokument má zásadní význam pro činnost a další tvorbu dvoustranné smluvní základny, protože v přílohách stanovuje, které smlouvy z období SSSR zůstávají zachovány a které smlouvy pozbývají platnosti dnem vstupu v platnost uvedeného Protokolu.
- Dohoda o spolupráci v oblasti kultury mezi ministerstvem kultury ČR a ministerstvem kultury Ukrajiny na období 2012 – 2014 (Praha, 19.12. 2011)
- Dohoda o spolupráci mezi MŠMT ČR a ministerstvem vzdělání, vědy, mládeže a sportu Ukrajiny na období 2012 – 2015 (Praha 19.12. 2011)

Smlouvy a dohody uzavřené před vznikem, které zůstávají v platnosti

- Ujednání o navázání diplomatických styků s dohodou o škrtnutí finančních závazků vzniklých z revoluce mezi Republikou Československou a Svazem sovětských socialistických republik sjednané výměnou nót (Ženeva, 9. 6. 1934)

- Dohoda o bezplatném předání sanatoria v Karlových Varech, náležícího Sovětskému svazu do vlastnictví Československého státu a o poskytování léčby sovětským občanům v sanatoriích v Karlových Varech (Praha, 23. 4. 1957)
- Dohoda mezi Československou republikou a SSSR o konečném vypořádání majetkových a finančních otázek, souvisejících se sjednocením Zakarpatské Ukrajiny s Ukrajinskou sovětskou socialistickou republikou (Moskva, 6. 7. 1957, účinnost od 8. 1. 1958)
- Protokol k Dohodě mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o konečném vypořádání majetkových a finančních otázek souvisejících se sjednocením Zakarpatské Ukrajiny s Ukrajinskou sovětskou socialistickou republikou (Moskva, 6. 7. 1957)
- Dohoda mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o vypořádání zbylých majetkových a finančních otázek vzniklých před 9. květnem 1945 (výměna nót 7.5. a 13. 7. 1959, Moskva 13. 7. 1959)
- Dohoda o vzájemném uznávání úředních značek ručních palných sportovně - loveckých zbraní (Moskva, 21. 12. 1970)
- Konzulární úmluva mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik (Moskva, 27. 4. 1972)
- Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Svazu sovětských socialistických republik o poskytnutí užívacích práv k pozemkům na výstavbu areálů sovětské školy v Praze a budov velvyslanectví ČSSR v Moskvě (Praha, 11. 9. 1979)
- Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Svazu sovětských socialistických republik o výměně školských areálů v Praze (Praha, 11. 9. 1979)
- Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Svazu sovětských socialistických republik o spolupráci při osvojení jamburského naleziště zemního plynu, výstavbě dálkového plynovodu Jamburg – západní hranice SSSR a objektu Uralského plynárenského komplexu a s tím spojených dodávkách zemního plynu ze SSSR do ČSSR a Protokol k Dohodě (Moskva, 16. 12. 1985)
- Dohoda mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Svazu Sovětských socialistických republik o vzájemném uznávání Typových osvědčení způsobilosti k leteckému provozu civilních letadel (Praha, 17. 4. 1991)
- Protokol k Dohodě mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Svazu sovětských socialistických republik o spolupráci při osvojení jamburského naleziště zemního plynu, výstavbě dálkového plynovodu Jamburg – západní hranice SSSR a objektu Uralského plynárenského komplexu a s tím spojených dodávek zemního plynu ze SSSR do ČSSR z 16. 12. 1985 (Praha, 2. 8. 1991)

4. Ekonomická charakteristika země

4.1. Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, předpověď dalšího vývoje

Rok 2011 vykázal oproti roku 2010 určité zvýšení ekonomického růstu (cca 5%), čehož bylo dosaženo především díky růstu vnitřní poptávky. Hlavním motorem růstu v reálném sektoru ekonomiky byl chemický průmysl a strojírenství a také zemědělský sektor, který dosáhl rekordní sklizně obilovin. Pozitivně se na ekonomickém růstu odrazila také realizace projektů v rámci EURO 2012.

Pokud se týče nominální hodnoty HDP bylo dosaženo úrovně cca 1314 mld. hřiven (164,25 mld. USD).

Tempa růstu HDP v jednotlivých čtvrtletích roku 2011: 1Q – 5,3%, 2.Q – 3,8%, 3Q. – 6,6%, 4.Q – 4,6 %.

Kurs hřivny k USD se v roce 2011 pohyboval mezi 7,95 – 8,012 (průměrný kurs 7,98UAH / 1 USD a k Euro od 10,26 – 11,88 (průměrný kurs 11,0 UAH/1euro)

V přepočtu na obyvatele dosáhl HDP v roce 2011 3 602,- USD, což je o 610,- USD více než v roce 2010.

Výsledky jednotlivých odvětví (růst/pokles v % k předchozímu roku):

- průmysl + 7,6%
- zemědělství + 17,5%
- maloobchod + 13,7%
- zpracovatelský průmysl +8,2%
- výroba elektrické energie +5,3 %
- stavebnictví +11,1%
- strojírenství +16,9%
- těžební průmysl +7,2%
- hutnictví +8,5%
- chemický +18,8%
- lehký průmysl +6,1%
- doprava (objem přepravy nákladů)+7,4%

Nehledě na určité zvýšení přílivu přímých zahraničních investic v roce 2011 oproti roku 2010 jejich úroveň na obyvatele (viz. příslušná kapitola) zůstává stále nedostatečná, což v souhrnu odráželo rizikovost místního prostředí, když se cca polovina ekonomiky nacházela v šedé zóně. Boj s korupcí a šedou ekonomikou, který byl sice ukrajinskou vládou deklarativně ohlašován, se ve svém důsledku ukázal jako velmi nesnadný úkol, protože existují pevné řetězce fungujících korupčních svazků a neprůhledné vlastnické vztahy v kontextu různých obchodních skupin vedených finančními oligarchy. Reálná skutečnost stavu ekonomiky ukázala navzdory určitému zlepšení i v roce 2011 deformovanou strukturu jejího hospodářství, ve které převažují kovy a výrobky z kovů, suroviny a paliva – tj. vesměs výrobky s nízkou přidanou hodnotou – které společně tvoří zhruba 60 % veškerého ukrajinského exportu. Nicméně větších temp růstu bylo dosaženo v průběhu roku 2011 u odvětví s vyšší přidanou hodnotou (chemie, strojírenství).

Hospodářská politika Ukrajiny byla v roce 2011 byla zaměřena na zachování a další rozvoj stabilizačních prvků z roku 2010. V praxi se jednalo o konsolidaci a další rozvoj agroprůmyslového sektoru včetně prací na pozemkové reformě, přijetí pozemkového katastru, zavedení exportních cel namísto kvotace na vývoz obilí aj. Nicméně Nejvyšší rada schválila prodloužení platnosti moratoria na prodej a koupi zemědělské půdy až do 1.1. 2013. S cílem dále zlepšit kvalitu investičního prostředí byl přijat tzv. program inovačně investiční činnosti, Nejvyšší rada Ukrajiny schválila návrh penzijní reformy, od konce května vstoupila v platnost nová pravidla liberalizace valutového trhu. V průběhu roku bylo uvaleno

prezidentské veto na přijatý zákon o státních zakázkách a celní kodex. V roce 2011 také pokračovaly práce na změnách již přijatého Daňového kodexu. Dané období, které mělo být rozhodující pro realizaci tzv. správně administrativní reformy, však zaznamenalo určitou stagnaci původních záměrů, a to i přes některá opatření vedoucí k deregulaci ekonomického systému.

Proces privatizace vykázal jako obvykle časové zpoždění oproti plánovaným úkolům v této oblasti.. Definitivně byla ukončena privatizace Ukrtelecomu a byly učiněny první přípravné kroky k privatizaci některých energetických objektů, resp. byl sankcionován vládou převod některých balíků státních podílů těchto společností do Fondu státního vlastnictví. S ohledem na negativní výhled ve vývoji příjmů státního rozpočtu se počítá s tím, že by pokračující proces privatizace státních aktiv mohl přinést dodatečné finanční prostředky. Do roku 2014 se počítá s možností příjmů z této činnosti až do výše 40-60 mld. UAH (resp. 5-7,5 mld. USD). V prosinci byl schválen zákon o státním rozpočtu na rok 2012, který je prioritně nastaven na potřeby silových sektorů, potřeb prezidenta a velkého byznysu. S ohledem na neukončená jednání s ruskou stranou o cenách plynu nemohly být v rozpočtu založeny zamýšlené sociální parametry na původně uvažované úrovni..

Díky přísné fiskální politice, zvýšeným daňovým příjmům, dosaženému stupni ekonomického růstu, kontrole výdajů aj. došlo k určitému snížení deficitu státního rozpočtu, jehož reálná úroveň se v současnosti pohybuje na úrovni cca 4% HDP. V oblasti monetární politiky se prostřednictvím intervencí na mezibankovním trhu zatím daří držet nebezpečí devalvačních tlaků pod kontrolou, i když příslušná rizika dále přetrvávají (např. neuspokojivá situace salda obchodní a platební bilance aj.). Kurs Národní banky na snížení inflačních tlaků a stabilitu tuzemské měny je však na druhé straně provázen nízkým stupněm likvidity finančně bankovního sektoru, což vyvolává tlak na zvýšení rezerv a snížení úvěrové aktivity. Samostatnou problematikou zůstávají snahy o obnovení spolupráce s MMF, která stagnuje mj. s ohledem na postoj ukrajinské strany k otázce požadovaného zvýšení cen plynu a komunálních poplatků pro obyvatele. Ratingová agentura Moody's Investor's Service snížila v prosinci prognózu suverénního ratingu země ze stupně B2 stabilní na stupeň „negativní“, a to jak v tuzemské, tak i v zahraniční měně.

Celkově se v průběhu roku 2011 situace v ukrajinské ekonomice postupně komplikovala, a to především pod vlivem jak vnějších, tak i vnitřních faktorů, resp. nutnosti čelit výzvám krizových momentů. Kvalita investičního a podnikatelského prostředí nedoznala patřičných změn a v jejím důsledku odešlo z trhu několik zahraničních investorů (vliv daňového zatížení včetně problematiky refundace DPH, regulačních opatření v oblasti celní, nejednoznačné antikorupční zákonodárství, nedořešený systém státních zakázek apod.). Dalším problémem pak i nadále zůstává praktická aplikace zákonodárné základny, korupce, případy hospodářské kriminality včetně tzv. rejderství aj. Výsledkem je neuspokojivá situace v realizaci potřebných ekonomických reforem včetně strukturálních změn.

Faktory, které v daném období, ovlivňovaly funkčnost ekonomického systému v roce 2011:

- vysoký stupeň závislosti dynamiky rozvoje reálného sektoru na konjunktuře v oblasti vnějších ekonomických vztahů a příslušné úrovně cenových relací v oblasti exportních komodit Ukrajiny
- nezbytnost zvýšení státních výdajů s cílem financování rozpočtového deficitu (včetně deficitu Naftohazu a Penzijního fondu, jakož i přípravy EURO 2012)
- zvýšení úrovně státního dluhu a výdajů na jeho obsluhu
- nepříznivý vývoj v oblasti záporného salda obchodní/platební bilance
- snížení devizových rezerv země
- problémy v rozvoji bankovního finančního sektoru
- pomalá realizace ekonomických reforem (cca 50% z celkového počtu plánovaných opatření pro rok 2011 bylo realizováno k počátku listopadu t.r.)
- problémy schvalovacích procedur v oblasti hospodářské legislativy a její aplikace

- problémy v privatizačním procesu
- možný negativní vliv parlamentních voleb v roce 2012 na realizaci ekonomických reforem
- nízká úroveň podnikatelského a investičního prostředí a s tím spojená nedostatečná vymahatelnost práva (korupce, případy rejderství aj.)
- nedostatečná hospodářská legislativa a zejména její aplikace v hospodářské praxi

Ekonomickou politiku v roce 2012 budou kromě objektivních faktorů potřeby modernizace země, ekonomických reforem aj. determinovat také faktory politické povahy, spojené s parlamentními volbami, resp. příslušným ratingem vládnoucí strany regionů. Pod vlivem pokračujících krizových momentů vnitřní i vnější povahy byl snížen odhad vývoje makroekonomických ukazatelů, a to např. u ekonomického růstu z původních cca 5-6% na cca 4% (někteří experti odhadují růst HDP pouze na 1%). Inflace je odhadována na cca 8 - 9% (v souladu s příslušnou metodikou může dosáhnout i dvojčífernou úroveň). S ohledem na vnější podmínky nelze počítat s podstatným zlepšením situace v obchodní a platební bilanci země. Výsledek jednání s Ruskem o ceně plynu, potenciální obnovení spolupráce s MMF aj. pak ovlivní i situaci v oblasti stability kursu měny a celkové finanční situace.

4.2. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (HDP/obyv., vývoj objemu HDP, podíl odvětví na tvorbě HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti)

	2007	2008	2009	2010	2011
HDP, růst/pokles(%)	7,3	2,1	- 15	4,2	5,2
HDP/ob. (€)	2 199,7	2 743,1	1 787,0	2 267,0	2 621,0
Inflace, roční růst (%)*)	16,6	22,3	12,3	9,1	8,0
Nezaměstnanost (%)**)	2,3	3,0	1,9	2,0	1,8
Struktura HDP	2007	2008	2009	2010	2011
Průmysl (%)	31,0	32,5	23,3	25,7	24,2
Stavebnictví (%)	5,0	4,4	2,3	2,6	3,1
Zemědělství (%)	9,0	9,8	7,8	7,3	8,3
Služby (%)	55,0	53,3	66,6	64,4	64,4

*) uvedený ukazatel zahrnuje komparaci růstu spotřebitelských cen za období 1-12 2011 k příslušnému období v roce 2010. Na Ukrajině se také vykazuje porovnání růstu spotřebitelských cen v prosinci 2011 k prosinci 2010, v tomto případě pak ukazatel inflace činil pouhých 4,6%, což je vzdáleno reálné situaci. Průměrná výše nominální mzdy za období roku 2011 činila 2 633,- UAH, což oproti roku 2010 představuje růst o 17,6%. Růst reálných mezd (8,7%) však prakticky pohltila výše inflace (8%).

**) Ukazatel nezaměstnanosti je na Ukrajině poněkud zkreslen, obsahuje pouze množství oficiálně registrovaných, navíc vysoký podíl šedé zóny, která nepodléhá statistikám absorbuje značný počet pracovních míst včetně dočasných. Také metodika výpočtu tohoto ukazatele není plně kompatibilní s mezinárodními standardy. Podle některých odhadů dosahuje podíl šedé zóny na HDP země více než 50%. Ukazatel nezaměstnanosti v souladu s metodikou ILO by se pohyboval na úrovni cca 8 - 10%.

4.3. Průmysl – struktura, tempo růstu, nosné obory

	2010	2011
Průmysl (%)	100	100
Těžební (%)	11,4	12,7
Zpracovatelský (%)	71,2	69,4
Výroba el. energie, plynu a vody (%)	17,4	17,9

Průmyslová výroba jako celek se za období roku 2011 zvýšila o 7,6 % oproti srovnatelnému období v roce 2010. Největšího růstu bylo dosaženo v chemické, strojírenské a hutní výrobě. Naopak nejmenšího růstu bylo dosaženo v lehkém a těžebním průmyslu

Za období 2011 činil index průmyslové výroby 107,6.

Investice do základního kapitálu za období I-III.Q 2010I (údaje k dispozici ke dni zpracování) vzrostly v porovnání se srovnatelným obdobím minulého roku o cca 21,2% a dosáhly částky cca 133 mld. UAH, resp. cca 16,6 mld. USD.

4.4. Stavebnictví

Celkové ekonomické oživení a relativní stabilizace vývoje po krizovém roce 2009 pokračovala také v symptomatickém sektoru stavebnictví, kdy po pokračujícím propadu v roce 2010 došlo ke zvýšení stavební výroby v roce 2011 o 11,1% oproti srovnatelnému období roku 2010.

	2007	2008	2009	2010	2011
Tempo růstu (%)	11,6	-2,6	-48,2%	-5,4	11,1

4.5. Zemědělství – vývoj, struktura

Vývoj zemědělství	
	Index růstu hrubé produkce (v % k předchozímu roku)
2007	94,4
2008	121,1
2009	100,1
2010	99,0
2011	117,5

	2007	2008	2009	2010	2011
Zemědělství	100	100	100	100	100
Rostlinná výroba	59,0	58,3.	62,4	61,0	63,7
Živočišná výroba	41,0	41,7	37,6	39,0	36,3

4.6. Služby

V průběhu roku 2011 došlo ve sféře služeb k celkovému růstu o 19 % oproti srovnatelnému období roku 2010. Ke konci roku 2011 dosáhl růst maloobchodního obrátu oproti srovnatelnému období v roce 2010 14,7% a dosáhl hodnoty 674,7 mld. UAH. Ve struktuře služeb cca 47% podíl zaujímá sféra dopravy, pošt a telekomunikací, cca 36% pak oblast spojená s trhem nemovitostí a engineeringových služeb.

4.7. Infrastruktura (doprava, telekomunikace, energetika – z toho jaderná)

Doprava

Rozloha Ukrajiny klade vysoké nároky na fungování dopravní infrastruktury. Střednědobá vládní koncepce rozvoje dopravního sektoru počítá s postupným zdokonalováním dopravní infrastruktury, zvyšováním bezpečnosti dopravy a zajištěním ochrany životního prostředí, integrací do evropského a světového dopravního systému. U jednotlivých druhů dopravy budou prioritní směry rozvoje založeny na níže popsaných principech.

V železniční dopravě bude kladen důraz na obnovu vozového parku, rozvoj telekomunikací, zavádění moderních technologií, rozšíření komplexu servisních služeb, organizování systému komplexní dopravní obsluhy s důrazem na zavádění kombinované přepravy a s tím souvisejících informačních a logistických technologií. Bude třeba přizpůsobit se mezinárodním dopravním koridorům a evropským standardům. Samotným procesem reformy má projít i státní organizace - Ukrželeznice.

V silniční dopravě bude hlavní prioritou vytvoření rozvinuté silniční sítě. Současná silniční infrastruktura při porovnání s evropskými standardy podstatně zaostává. Zlepšení kvality bude závislé na státním financování, případně mezinárodních úvěrových programech provázaných s případnými možnostmi koncesí jednotlivých silničních a dálničních úseků. V roce 2005 byla dána do provozu dálnice (resp. vysokorychlostní silnice) Kyjev–Oděsa.

V letecké dopravě je prioritou vytvoření podmínek pro růst poptávky po vnitrostátních a mezinárodních leteckých spojích a kvalitní obsluhu přeletů ve vzdušném prostoru Ukrajiny. Ministerstvo dopravy Ukrajiny svými regulačními zásahy způsobilo výrazné snížení cen letenek na vnitrostátních linkách, čímž došlo k rapidnímu nárůstu poptávky po vnitrostátních přeletech. Pro další rozvoj bude rozhodující obnova letadlového parku, zavádění globálních satelitních systémů CNS/ATM a rozvoj mezinárodních a regionálních letišť (modernizace a výstavba vzletových a přistávacích drah, jejich osvětlení, navigační systémy, letištních hal apod.).

V oblasti námořní dopravy bude rozhodující roli hrát modernizace nákladních přístavů s cílem vytvoření ekonomicky výhodných podmínek pro zajištění zbožových toků mezi evropskými a asijskými státy.

Rozsáhlé investice do oblasti dopravy jsou plánovány v souvislosti s pořádáním závěrečného turnaje fotbalového mistrovství Evropy EURO 2012. Má se jednat o rekonstrukce a výstavbu nových dálnic, silnic a letišť. Prakticky od počátku akcí provázejí organizační a jiné nedostatky.

V průběhu roku 2011 byla v souvislosti s EURO 2012 mj. dokončena výstavba sportovních stadiónů v Kyjevě, Lvově. Dále byla dokončena rekonstrukce letištního terminálu B Kyjev-Boryspol, výstavba terminálu F a před dokončením je terminál D. Nové letištní dráhy a terminál byly uvedeny do provozu v Charkově, nové letištní terminály se budují ve Lvově a Doněcku. Dochází k postupné obnově městských autobusových, tramvajových a trolejbusových parků.

Budují se nové rychlostní železniční spojení mezi Kyjevem, Doněckem, Charkovem a Lvovem. Dále pokračují práce na elektrifikaci železniční sítě. V roce 2011 bylo vybudováno cca 2 tis.km nových silničních komunikací. Otevřen bylo ústřední koordinační centrum pro mimořádné události na mořích.

V roce 2011 se celkový obrat nákladů zvýšil o 7,4% oproti srovnatelnému období roku 2010, z toho přeprava nákladů po železnici o 8,2%, u vodní dopravy došlo ke snížení přepravy o 10,7%, u automobilové přepravy došlo ke zvýšení o 12,6% , u potrubní přepravy o 1,0% a u letecké o 2,8%.

Telekomunikace

Více než 80 % trhu místního a městského drátového telefonického spojení na Ukrajině kontroluje státní společnost „Ukrtelekom“, která poskytuje služby více než 9 milionům abonentů. Na meziměstské a mezinárodní úrovni poskytuje kromě Ukrtelekomu své služby ještě společnost „Utel“. V roce 2011 byla ukončena privatizace společnosti Ukrtelekom, kterou získala rakouská společnost EPIC.

Na trhu mobilních telefonických služeb si konkurují společnosti „UMC“ (GSM-900/1800 a NMT-450i), „Kievstar GSM“ (GSM-900/1800), „Golden Telecom“ (GSM-1800) a „WellCOM“ (GSM-900). Tyto společnosti alternativně pokrývají signálem zhruba 95 % území.

Poštovní a komunikační služby se v roce 2011 zvýšily o 4,5% v porovnání s rokem 2010, resp. poštovní služby vzrostly o 1,6%, služby místní telefonní sítě se zvýšily o 7,8% a služby spojené s mezinárodní telefonní sítí se snížily o 1,7%. Tarify mobilní spojení vzrostly o 5,5%.

Počet uživatelů internetové sítě v roce 2011 dosáhl 138 mil.

Energetika

Energetika Ukrajiny podle ukazatele instalované kapacity (54 GW) zaujímá 12. místo na světě.

Stát vlastní většinu podniků energetického sektoru a současně je hlavním akcionářem řady velkých průmyslových podniků, které jsou zároveň největšími spotřebiteli elektrické energie. Finanční toky v uvedeném odvětví neodpovídají tržní praxi v rozvinutých zemích především kvůli tarifní politice státu. Modernizace energetického sektoru na Ukrajině bude proto v nejbližší budoucnosti i nadále závislá na státem řízených programech a s tím souvisejícím vytváření finančních zdrojů. Významnou roli zde s největší pravděpodobností sehraje mezinárodní finanční instituce prostřednictvím různých úvěrových programů.

Ukrajinské hospodářství patří k energeticky nejnáročnějším na světě, když pro výrobu jednotky HDP Ukrajina spotřebovává dvakrát až třikrát více energie než země EU a tím se Ukrajina řadí k největším spotřebitelům elektrické energie v Evropě. Ve spotřebě primárních energií hraje neobvykle dominantní roli zemní plyn (přes 40% oproti cca polovině v zemích EU), jehož rozhodující část (80%) země dováží z Ruska, jež je jeho monopolním dodavatelem. Druhým největším zdrojem primární energie je uhlí, jehož má země šesté největší rezervy na světě (cca 25% podíl v primární spotřebě energie). Podíl uranu – cca 18% a ropy cca 12%, voda a další obnovitelné zdroje se na spotřebě primární energie podílí cca z 5%. Země je z 60% závislá na dovozech těchto zdrojů energie.

Ukrajina má strategický význam pro země Evropské unie, když přes její území proudí 80% plynu dováženého do zemí společenství z Ruska. Většina ropy dovážené do Česka, Slovenska a Maďarska proudí také přes Ukrajinu.

Celý sektor je mimořádně neefektivní, podinvestovaný a netransparentní. Stát velice chabě prosazuje svoje zájmy a nadále dotuje ceny plynu pro obyvatelstvo i vybrané průmyslové podniky. Energetická strategie na období do roku 2030 schválená vládou v březnu 2006 není uplatňována.

Rok 2011 se vyznačoval neúspěšnou snahou Ukrajiny o změnu podmínek smlouvy o dodávkách ruského plynu či alespoň snížení jeho ceny. Obnovena byla privatizace oblastních distributorů elektřiny, tepelných elektráren, uhelných dolů a tepláren, avšak s minimálním přínosem o stát, jelikož uvedená aktiva v netransparentních soutěžích skončila v rukou oligarchů.

Objemy těžby i tranzitu plynu i ropy v roce 2011 v porovnání s rokem předchozím dále poklesly (či prakticky stagnovaly) vyjma tranzitu ruského zemního plynu. Značný rozvoj zaznamenaly větrné a solární elektrárny, minimální pokrok naopak byl dosažen v přípravě výstavby terminálů pro dovoz zkapalněného zemního plynu (LNG). Oznamovaná restrukturalizace státního podniku Naftohaz zůstala také jen na papíře.

Legislativní rámec

Dne 1. února 2011 se Ukrajina stala členem Evropského energetického společenství. S formálně správným argumentem o nutnosti přizpůsobovat ukrajinskou legislativu evropským standardům vláda zrušila 4. dubna nařízení kabinetu Julie Tymošenkové z března 2008, které povolovalo dovoz plynu do země jen státnímu Naftohazu. Znamená to otevření možnosti dovozu plynu soukromým společnostem, které získají licenci Národní komise pro regulaci energetiky.

Zákon o trhu s plynem schválený v roce 2010, jenž předpokládá převzetí evropské legislativy v této oblasti není v praxi uplatňován a Ukrajina neplní ani další své závazky vyplývající z členství v Evropském energetickém společenství.

V oblasti jaderné energetiky ukrajinský parlament dne 12. ledna ratifikoval mezivládní dohodu s Ruskem o spolupráci při dostavbě 3. a 4. bloku jaderné elektrárny Chmelnyckyj. Dohoda byla podepsána dne 9.6.2010 v Kyjevě a předpokládá výstavbu bloků typu VVER-1000/B-392 ruským AtomStrojExportem, jež má být z větší části financována úvěrováním ruských bank. Podle dohody bude moci být na těchto blocích používáno pouze palivo ruské výroby a vyhořelé palivo musí ukrajinská strana předávat za úplatu ke skladování nebo zpracování rovněž pouze do Ruska.

Ropa

Těžba ropy a plynového kondenzátu v Ukrajině v roce 2011 opět poklesla - o 6,3% (v roce 2009 o 6,8%, 2010 o 10,3%) na 3,325 mln tun. Státní holding Naftohaz vytěžil 3,08 mln tun, což je o 6,6% méně než v roce 2010.

Domácí těžba pokryla 34,7% spotřeby ukrajinských rafinérií.

Ve srovnání s rokem 2010 země v roce 2011 snížila o 15% dovoz ropy na 5,516 milionu tun, přičemž 85% bylo dovezeno z Ruska.

Ukrajina disponuje rozvinutým systémem ropovodů, jehož délka činí 4,7 tisíc km. S kapacitou 114 milionů tun na vstupu a necelých 56 milionů tun na výstupu. Nedostatečná je kapacita zásobníků ropy, která nyní činí pouze jeden milion tun. Tranzitní ropovody spravuje akciová společnost Ukrtransnafta, jejíž většinovým vlastníkem je stát. Infrastruktura je značně zastaralá a vyžaduje modernizaci.

Zatímco v roce 1991 bylo systémem přepraveno 51,8 milionů tun pro ukrajinské rafinérie a 43,1 milionů tun činil tranzit, v roce 2008 tyto údaje klesly na 8,2 respektive 32,8.

V roce 2011 bylo do zemí EU (Slovensko, Maďarsko a Česko) transítováno o 11,6% méně než v roce 2010 – 17,77 mln. tun.

Ropovod Oděsa-Brody s kapacitou 14 milionů tun/rok byl převeden z reversního způsobu přepravy do původně plánovaného směru toku suroviny, oproti plánovaným 4 milionům tun však přepravil do Běloruska pouze 0,98 mln tun ázerbájdžánské ropy (a nejasný menší objem stejné suroviny pro západoukrajinské rafinerie).

Kapacita ukrajinských rafinerií byla v roce 2011 využita pouze z 16,6% (oproti 21,4% v roce 2009 a 20,6% v 2010). Výroba benzínů poklesla ve srovnání s rokem 2010 o 8,0%, dieselu o 21,4% a mazutu o 11,4%.

Plyn

Státní monopol Naftohaz v roce 2011 prodal 44,038 bcm (miliard metrů krychlových) zemního plynu, z čehož 14,4 bcm spotřebovaly průmyslové podniky, 0,5 bcm bylo využito pro výrobu elektrické energie, 10,63 bcm spotřebovaly podniky komunální tepelné energetiky a 17,3 bcm obyvatelstvo. Velkým problémem zůstávají dluhy za dodávky plynu, které ke konci roku 2011 přesáhly 11 mld UAH (9,2 mld UAH ke konci roku 2010). Největšími dlužníky jsou podniky komunální tepelné energetiky.

Těžba plynu v zemi v roce 2011 v porovnání s rokem 2010 podle oficiálních údajů vzrostla o 0,4% (v roce 2010 poklesla o 5,3%) a činila 20,14 bcm, z čehož podniky

státního holdingu Naftohaz vytěžily 18,112 bcm. (o 1,2% méně než v roce 2010).

Ukrajina disponuje rozvinutou infrastrukturou pro tranzit a skladování zemního plynu. Z celkové délky 38,2 tis. km plynovodů je 14 tisíc o průměru 1020-1420 mm. Kapacita na vstupu je 288 bcm za rok a na výstupu 178,5 bcm. Maximální kapacita tranzitu do zemí střední a západní Evropy je 142 bcm za rok. Celkem 13 podzemních zásobníků má kapacitu 34,5 bcm a maximální objem odčerpávání 250 milionů m³ za den při jejich plném zaplnění.

Tranzit plynu v roce 2011 vzrostl o 5,7% na 104,2 bcm oproti roku 2010.

Uhlí

Těžba uhlí v Ukrajině v roce 2011 vzrostla o 9% a dosáhla téměř 82 milionů tun.

Elektroenergetika

Výroba elektřiny v roce 2011 oproti předchozímu roku vzrostla o 3,2% a dosáhla 193 899,5 mln kWh, na čemž se 46,5% podílely jaderné elektrárny, 47,9% tepelné elektrárny a 5,6% vodní elektrárny. Kapacita jaderných elektráren byla využita z 74,5%, což je o 0,9% více než za rok 2009.

V roce 2011 země vyvezla 6 433 mln. kWh elektrické energie, což je o 52,5% více než v roce 2010.

Většina exportu směřovala do Běloruska (39,8%) a Maďarska (38,4%), Moldavska (10,4%) a na Slovensko (9,2%).

Jaderná energetika

V Ukrajině jsou v provozu čtyři jaderné elektrárny s celkem 15 bloky. S instalovaným výkonem 13,8 mln kW je země na osmém místě ve světě a 4-5 místě v Evropě. Všechny spravuje státní podnik Enerhoatom“.

Obnovitelné zdroje energie

Kromě stále rozšířeného individuálního vytápění dřevem na vesnicích nehrají v Ukrajině obnovitelné zdroje energie zatím velkou roli. Nárůst nicméně zaznamenává využití solární a větrné energie.

Česko-ukrajinská spolupráce v oblasti energetiky

Pokračovala spolupráce Ústavu jaderného výzkumu Řež a.s. s ukrajinskými partnery. Energetika byla rovněž předmětem jednání jedné z pracovních skupin expertů v rámci 5. zasedání Mezivládní komise pro hospodářskou, průmyslovou a vědecko technickou spolupráci, které proběhlo v Kyjevě dne 12.12. 2011.

4.8. Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc

V oblasti poskytované mezinárodní rozvojové/technické pomoci Ukrajině jsou hlavními donory jednotlivé země (USA, Kanada, Německo, Švýcarsko, Švédsko, Dánsko, J. Korea, Nizozemí, Japonsko a také mezinárodní organizace (EU, IBRD, EBRD, OSN, Magate, MMF). Na základě stavu ke konci roku 2011 bylo registrováno ministerstvem ekonomického rozvoje a obchodu Ukrajiny více než 200 projektů v této oblasti o celkové hodnotě cca 3 mld. USD. Hlavními funkčními a sektorovými prioritami podle jednotlivých hlavních sponzorů jsou:

USA – energetika, ekologie, věda a technika, migrace, legislativa, kontrola vývozu, zemědělství, regionální rozvoj, rozvoj malého a středního podnikání, finance

Kanada – decentralizace řízení, zemědělství, regionální rozvoj

Německo – finance, zemědělství, zaměstnanost, sociální infrastruktura, ekologie, EURO 2012, justice

Švýcarsko – infrastruktura, zdravotnictví, decentralizace řízení, osvěta

Dánsko – zemědělství, technická podpora státní správy

J. Korea – program korejských dobrovolníků

Nizozemí – energetika, zemědělství

Japonsko – jaderná energetika

Švédsko – městská infrastruktura

EU – infrastruktura, energetika, migrace, regionální rozvoj, ekologie, statistika

EBRD – energetika

IBRD - městská infrastruktura

OSN – sociální politika, ekologie

MAGATE – jaderná energetika

MMF – finanční aspekty boje proti terorismu

Kromě výše uvedeného se ve vztahu k Ukrajině realizuje ještě tzv. úvěrová pomoc v rámci Official Development Assistance:

Japonsko – stavebnictví/dopravní infrastruktura

5. Finanční a daňový sektor

5.1. Státní rozpočet – příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

	2007	2008	2009	2010	2011
Příjmy	165,9	149,2	225,3	240,6	314,6
Výdaje	174,2	143,1	242,4	303,6	338,1
Bilance	-8,3	5,7	- 19,9	- 63,0	- 23,5+)

Uvedený ukazatel státního rozpočtu nezahrnuje místní rozpočty.+)

Ukazatel deficitu státního rozpočtu a jeho úroveň včetně podílu na HDP (je poněkud zkreslen, a to především z důvodu zadluženosti společnosti Naftogaz, rekapitalizace bankovního sektoru, zadluženosti v oblasti DPH a s tím spojené emise obligací aj. Deficit státního rozpočtu se dle oficiální ukrajinské statistiky snížil oproti roku 2010 2,7 x. Důvodem bylo zvýšení příjmů a snížení růstu výdajů. Také objem půjček byl oproti roku 2010 menší. Podíl deficitu státního rozpočtu na HDP země v roce 2011 dle ukrajinské statistiky činil 1,8%. Pokud bychom vzali v úvahu výše uvedené faktory představoval by deficit státního rozpočtu dvojnásobně větší hodnotu (3,6% HDP).

5.2. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let)

	2007	2008	2009	2010	2011
Běžný účet (mil. USD)*)	-5 272	-12933	-1940	- 2 600	- 9210
Finanční účet (mil.USD)	15 127	9 519	-11 787	7 700	6832
Devizové rezervy (mld. \$)	32,5	28,1	23,6	34,0	31,8

5.3. Zahraniční zadluženost, dluhová služba

	2007	2008	2009	2010	2011

zadluženost (mld.USD)**	13,9	18,6	37,7	54,3	59,2
Dluhová služba (%)	18,0	25,9	5,7	12,8	9,8

*) Růst deficitu běžného účtu v roce 2011 oproti roku 2010 byl zapříčiněn především růstem cenových relací dovážených energetických surovin, snížením konjunktury na trzích z pohledu exportních surovinových položek Ukrajiny a také zvýšením vnitřní poptávky spojené s realizací investičních projektů EURO 2012. Podíl deficitu běžného účtu na HDP tak dosáhl v roce 2011 5,6% na rozdíl od 2,2% v roce 2010. Celkový účet platební bilance Ukrajiny v roce 2011 dosáhl záporného salda ve výši cca 2,4 mld. USD.

***) Zde je nutno upozornit na skutečnost, že uvedená statistika zachycuje pouze souhrnný státní přímý a garantovaný vnější a vnitřní dluh, který nezahrnuje dluhy bank a soukromých firem. Podíl tohoto dluhu na HDP v roce 2011 činil cca 36% (v roce 2010 cca 39%). Na snížení měla vliv situace na trhu půjček a také stagnace ve spolupráci s MMF. Vnější dluh z uvedené částky 59,2 mld. USD představoval hodnotu 37,4 mld. USD.

Ve vztahu k ČR zůstává nesplacený ukrajinský dluh ve výši cca 1,247 mld. m³ zemního plynu. Pohledávka ČR vůči Ukrajině se váže k tzv. Jamburským dohodám uzavřeným v roce 1985 mezi ČSSR a SSSR, na jejichž základě realizovala ČSSR (a následně ČSFR a ČR) výstavbu zařízení plynárenského průmyslu na území bývalého SSSR. Ukrajinský dluh z období 1992–1995 měl být splacen dodávkami plynu. Jednání o splacení dluhu dosud neskončila. Se zatím posledním návrhem na řešení této otázky přišla česká strana 27. – 29.9. 2010 na jednání expertů v Kyjevě. Tato otázka byla také předmětem jednání 5. MVK v Kyjevě dne 12.12. 2011 V současné době se očekává stanovisko ukrajinské strany k uvedeným návrhům.

5.4. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Bankovní systém lze charakterizovat jako dvouúrovňový, který zahrnuje Národní banku Ukrajiny (NBU) a 198 registrovaných bank s licenci, z čehož bylo ke konci roku 2011 fakticky činných 176. Počet bank s podílem zahraničního kapitálu dosáhl 56 a bank se 100% zahraniční kapitálovou účastí 21.

Vlastněny státem jsou dvě banky, a to Oščadnyjbank (Státní spořitelna) a Děržavnyj export–import bank (Ukreximbank). V současné době jsou cca dvě pětiny bankovního systému vlastněny zahraničním kapitálem (38,9%). V roce 2011 se 19 bankovních ústavů nacházelo v likvidaci a v 6 se realizovala dočasná správa.

V roce 2011 se bankovnímu sektoru nepodařilo podstatně zlepšit ukazatel ziskovosti, obnovit ve větším měřítku úvěrovou činnost a přilákat strategické investory. Značná část bank vykázala ztrátu, která byla zdůvodňována mj. potřebou plnit požadavek NB na zvýšení rezervního fondu. Více než desítky bankovních ústavů hrozí snížení ratingu. V průběhu roku 2011 byla pro celý sektor charakteristická protichůdná tendence, která se pohybovala od optimistických očekávání a prognóz na počátku roku až po krácení nákladů včetně propouštění pracovníků ke konci sledovaného období. V důsledku snížené likvidity nebyly splněny plány na zvýšení úvěrové činnosti, a to jak vůči fyzickým, tak i právnickým osobám. Některé banky v tomto kontextu zvýšily své sazby u vkladů. Osud problémových bank Kiev, Rodovid a Ukrgazbank není stále vyřešen. V této souvislosti se stále posuzují varianty fúze, transformace, prodeje aj. Z trhu odešlo pět finančních skupin, a to nejen z důvodů finančních, ale také z důvodu změny strategie. To se týká i skupiny Home Credit. S cílem posílení bankovního sektoru NB uplatňuje požadavek na zvýšení kapitálu, což může mít za následek nemalé snížení počtu bank. V listopadu byla zřízena nová nezávislá Asociace ukrajinských bank. Aktuálním úkolem pro zdokonalení bankovního systému je celková optimalizace a zvýšení efektivnosti pobočkové a filiální sítě, jakož i rozšíření portfolia nabízených bankovních služeb. Celkově tak ani v roce 2011 bankovní soustava nedosáhla úrovně předkrizového vývoje.

Podíl problémových úvěrů u portfolia právnických osob činil v roce 2011 cca 30% a u portfolia fyzických osob cca 40%, což oproti minulému roku představuje určité snížení díky přísnější úvěrové politice a také díky odepsání určité části úvěrů.

Celkové vklady fyzických osob do bankovního sektoru se v roce 2011 zvýšily oproti roku 2010 o 13,1%, přírůstek v hodnotovém vyjádření byl však menší než v roce 2010, a to s ohledem na poměr vkladů a výběrů. Co se týče valutového a hřivnového portfolia vkladů byl tento poměrně vyrovnaný a vykázal přírůstky 13,4%, resp. 12,9%.

Souhrnná hodnota aktiv bankovního sektoru se v roce 2011 zvýšila o 12,4% (resp. o 116,5 mld. UAH) a dosáhla celkové výše 1 trilionu 58,6 mld. UAH. Základní kapitál ukrajinských bank se zvýšil v roce 2011 17% a jeho výše dosáhla 161 mld. UAH.

Mezi největší banky v roce 2011 z hlediska velikosti základního kapitálu a aktiv patřily: Privatbank, Ukreximbank, Oščadbank, Ukrsocbank, VTB, Alfabank, Pumb, OTP, Rodovid, Prominvestbank, Financy i kredit.

Z hlediska ziskovosti byly nejúspěšnější banky: Privatbank, OTP Bank, VTB Bank, Oščadbank, Delta bank, Citibank.

Naopak největší ztrátu v roce 2011 vykázaly: Ukrsibbank, Ukgazbank, Rodovid, Forum, Kreditprombank, Pireus, Swedbank, VAB. Čistý úbytek vykázalo celkem 31 bankovních ústavů tj. skoro každá pátá banka.

5.5. Daňový systém

V roce 2011 nabyly účinnosti nový Daňový kodex, který měl odstranit některá negativa předchozího systému (zejména velkou administrativní náročnost zpracování daňové agendy a možnost různé interpretace daňových předpisů). Nicméně i přes to patří daňový systém v Ukrajině k nejsložitějším a co do počtu daní k největším.

Nejdůležitější daně a poplatky platné pro rok 2011 byly následující:

- daň z přidané hodnoty ve výši 20 % – za podmínky překročení výše obrátu 300,- tis. UAH za rok
- daň z příjmu právnických osob ve výši 23 %; (od 1.1. 2012 se dále snižuje na 21%)
- daň z příjmu fyzických osob jednotná daň 15 % (17% z příjmu přesahujícího 10násobek minimální mzdy)
- Pozemková daň
- Ekologická daň
- Poplatky za registraci motorových vozidel
- Zemědělská daň
- Místní daně a poplatky, atd.

Některé změny obsažené v Daňovém kodexu platném od 1.1. 2011 a postupně od dalších termínů:

- Daně z příjmu právnických osob platné od 1.4. 2011 (postupné snížení sazby od 23% od 1.4. 2011 až do 16% od 1.1. 2014, 0% sazba od 1.4. 2011 do 1.1. 2016 uplatněná k jednotlivým daňovým poplatníkům, kteří odpovídají příslušným kritériím).
- DPH, sazba 20% do 1.1. 2014 a 17% od 1.1. 2014
- Daň z příjmu fyzických osob (jednotná daň 15% se mění na 17% pro příjmy převyšující desetinásobek minimální mzdy)
- Zavádí se tzv. automatická refundace DPH za podmínky splnění určitých kritérií

Daňový kodex přináší i některé změny v návaznosti na smlouvu o zamezení dvojího zdanění, s nimiž se mohou čeští podnikatelé při podnikání na Ukrajině setkat. To se týká například ustanovení o tzv. stále provozovně, dividend, úroků, licenčních poplatků a příjmů ze závislé činnosti.

Podrobnější informace jsou k dispozici na www.sta.gov.ua, také na www.rada.gov.ua/laws/pavo/new/orgvlad.html – stručné výtahy v angličtině, celkové znění v ukrajinštině. Základní informace o formách podnikání na Ukrajině v češtině také www.peterkapartners.cz,.

6. Zahraniční obchod země

6.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo – tabulka

	2007	2008	2009	2010	2011
Vývoz	64,0	85,6	39,7	51,4	68,4
Dovoz	71,9	100,1	45,4	60,7	82,6
Obrat	135,9	185,7	85,1	112,1	151,0
Saldo obchodní bilance	-7,9	-14,5	- 5,7	- 9,3	- 14,2

Obrat zahraničního obchodu Ukrajiny se zbožím se v roce 2011 se pod vlivem určitého oživení ekonomiky a dosaženého hospodářského růstu zvýšil v porovnání s předchozím rokem o 34,8%. (z toho export dosáhl zvýšení o 33,1% a import o 36%). Negativní saldo obchodní bilance dosáhlo hodnoty 14,2 mld. USD (8,65% HDP), což představovalo zvýšení oproti roku 2010 o 57,7%. Pokud bychom brali v úvahu kladné saldo z obchodu ve sféře služeb, pak by souhrnné záporné saldo z obchodu se zbožím a službami činilo 6,75 mld.USD (4,11% HDP). Objem obchodu se službami v roce 2011 dosáhl hodnoty 13,7 mld. USD, přičemž podíl dopravních služeb představoval na celkovém objemu 66%. Podíl exportu zboží na HDP země v roce 2011 představoval cca 42% (v dolarovém vyjádření). Koefficient pokrytí dovozu vývozem se oproti roku 2010 mírně snížil, a to z 0,85 na 0,83 v roce 2011. Přetrvávajícím problémem v oblasti zahraničního obchodu tak již delší dobu zůstávají potřeba efektivního zvýšení exportu a restrukturalizace obchodní výměny se zahraničím.

6.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Ukrajina v roce 2011 obchodovala s 222 zeměmi světa. Největším obchodním partnerem Ukrajiny co do objemu obratu byly v roce 2011 země SNS s podílem cca 42% v čele s Ruskem (32,4%). Na dalších místech pak byly evropské země s podílem cca 30% (EU – 29%) a země Asie s podílem cca 20,5%.

V exportu zaujala vedoucí postavení skupina zemí SNS s podílem 38,3% (z toho Rusko 28,9%), evropské země s podílem 27% (z toho EU 26,3%), Asie s podílem 25,9% (z toho Čína 3,2%), africké země – 4,9% a země amerického kontinentu – 3,7%

V dovozu byly největšími partnery země SNS podílem 45% (z toho Rusko 35%), evropské země 32,8% (z toho země EU – 31,2%), Asie – 16,1% (z toho Čína 7,6%), země amerického kontinentu 4,7%, Afrika 1,1%, Austrálie a Oceánie 0,2%.

Pro teritoriální strukturu zahraničního obchodu Ukrajiny v roce 2011 byla charakteristická tendence dalšího posilování vztahů se zeměmi SNS včetně Ruska na úkor ostatních zemí.

6.3. Komoditní struktura

Komoditní struktura v roce 2011 vykazovala následující parametry. Podíl exportu černé metalurgie a výrobků činil 31,2 %, potravin a zemědělské produkce 18,8%, nerostných surovin 15 %, produkce strojů a zařízení 9,9%, produkce rostlinného původu 8,1%, chemické výrobky 7,9%.

Ve struktuře dovozu tvořily tradičně největší zbožovou položku energetické suroviny a paliva – 36,4% (z toho nafta a plyn cca 34,6%, dále dodávky mechanického a elektrického zařízení – 15,5%, produkce chemického průmyslu – 9,7%, potravin a zemědělské produkce 7,8%, dopravních prostředků a zařízení 7,5%

Objem vývozu tzv. speciálu v roce 2011 činil cca 1 mld. USD.

6.4. Dovošní podmínky a dokumenty (po vstupu do EU), celní systém, kontrola vývozu

Státní politika regulace dovozu zboží na Ukrajinu se odvíjí z principu podpory domácího výrobce. V průběhu roku 2011 byla živě diskutována problematika tzv. náhrady dovozu a podpory tuzemských výrobců. V rámci existující legislativní základny je tato politika úzce spojena s dodržováním závazků mezinárodních finančních organizací (MMF, IBRD, EU), jež jsou zakotveny v memorandech (především z hlediska podmínek poskytování zahraničních úvěrů) o ekonomické politice ukrajinské vlády. Tyto dokumenty určují vládní politiku v oblasti dovozu zboží po dobu přijímání finanční pomoci od výše zmíněných organizací, přičemž rovněž vycházejí ze závazků Ukrajiny vyplývajících z dohod o volném obchodu podepsaných se státy SNS a s pobaltskými státy, a z dočasné Dohody o obchodu a Dohody o partnerství a spolupráci s EU. Současně jako člen WTO (od r. 2008) musí Ukrajina dodržovat příslušná pravidla mezinárodního obchodu.

Celní hodnota zboží se stanovuje v souladu s mezinárodními standardy připočítáním ke kontraktní ceně nakupovaného zboží a dopravních nákladů mezi hraničním přechodem a místem doručení zboží.

Doposud v některých případech dochází k úmyslnému snižování smluvních cen u zboží vyváženého z Ukrajiny. V důsledku toho se část devizových tržeb dostává na účty firem zaregistrovaných mimo území Ukrajiny.

Konkrétní celní sazby lze vyhledat na adrese www.gov.ua, v položce Soubor zákonů a podpoložce Mytnij tarif.

Dovoz zboží na Ukrajinu je převážně zatížen následujícími cly a daněmi.

dovošní clo

Zboží dovážené na Ukrajinu je obvykle zatíženo dovošním clem, spotřební daní a DPH. Zmíněné odvody nejsou u vybraných položek aplikovány při dočasném dovozu, reexportu a tranzitu zboží. Ukrajina podepsala dohody s některými státy umožňující výjimky z vybraných dovošních sazeb. Některé procedury související s režimem reexportu jsou zvláště obtížné s cílem eliminovat možné zneužití daného režimu.

Ukrajina používá tyto druhy celních sazeb:

- ad valorem – v procentech z celní hodnoty zboží,
- specifické – fixní sazba v EUR za jednotku zboží (litr, kilogram, ks apod.),
- kombinované – ad valorem za podmínky minimální specifické sazby.

Celní sazby na dovážené zboží se nachází ve škále od 0 % například u mléčných výrobků z vybraných prioritních dovošních zemí až po 100 % například u zlatnické produkce. Clo na dovážené zboží se obvykle platí v domácí měně a je splatné při proclení zboží. Dovážené zboží určené k investování do společných podniků nepodléhá clu.

spotřební daň

Do seznamu zboží, podléhajícího spotřební dani spadají především alkohol, tabákové výrobky a osobní automobily. V případě dovozu zboží podléhajícího spotřební dani musí dovozce vyplnit předběžnou deklaraci a předem zaplatit odpovídající peněžní obnos (clo + spotřební daň + DPH). Celními orgány

náležitě potvrzena zmíněná deklarace slouží jako podklad k vstupu předmětného zboží na celní území Ukrajiny.

DPH

Daní z přidané hodnoty ve výši 20 % je zatížena převážná část dováženého zboží. Od DPH jsou osvobozeny např. léky, lékařské pomůcky a některé další zboží.

Certifikace

Zvláštní kapitolou je nejvýznamnější technická překážka dovozu zboží na Ukrajinu, což je certifikace značného množství zbožových položek. V roce 2011 byl zrušen hlavní kontrolní orgán - Státní výbor technické regulace a spotřebitelské politiky Ukrajiny který prováděl kontrolu nad dodržováním pravidel certifikace zboží, na které se certifikace vztahuje. Jeho povinnosti aktuálně plní Odbor technické regulace Ministerstva hospodářství Ukrajiny. Jeho činnost by měla být v souladu s mezinárodními normami, především v souladu s Dohodou o technických bariérách v obchodu WTO.

Ze strany mezinárodních organizací je vyvíjen na Ukrajinu tlak vytvářet stejnou úroveň technických požadavků na kvalitu dováženého zboží, jako je tomu ve vztahu k domácím výrobcům. Problém certifikace rovněž souvisí se zatím malou ochotou ukrajinské strany přijímat certifikáty vydávané zahraničními zkušebnami

Zahraníční certifikáty Ukrajina uznává jenom v mezích mezinárodních smluv, které podepsala, nebo ke kterým se připojila. Konkrétní certifikáty platí jenom pro konkrétní dovozce, tj. dva odlišní dovozci nemohou používat certifikát na stejné zboží. Zahraníční dovozci hodnotí certifikační procedury jako složité, nepřehledné a nepřiměřeně nákladné.

V souladu se zákonem o zahraničně obchodní činnosti nesmí být sanitární a fytosanitární opatření a s tím související procedury uplatňovány s cílem vytváření netarifních bariér na dovoz zboží. Informace o zavádění nových sanitárních a fytosanitárních opatření při dovozu musí odpovídající orgány oficiálně zveřejňovat nejméně šedesát dnů před jejich vstupem v účinnost.

Exportní omezení jsou uplatňována formou vývozních cel, kvót a licencí.

6.5. Ochrana domácího trhu

Problematika ochrany domácího výrobce je upravena především Zákonem Ukrajiny ze dne 22. 12. 1998 č.332-XIV „O zavedení zvláštních opatření týkajících se dovozu na Ukrajinu“. Licence a kvóty mohou být zaváděny v případech stanovených v Zákoně o zahraniční ekonomické činnosti nebo rozhodnutím Kabinetu ministrů, a to např. v případech prudkého zhoršení bilance zahraničního obchodu nebo v případě odvetných opatření na diskriminační omezení ze strany jiných států, a to v souladu s mezinárodními dohodami, které Ukrajina podepisuje, nebo ke kterým se připojuje. Existuje několik druhů dovozních (vývozních) licencí, přičemž na každý druh zboží může být aplikován maximálně jeden druh licence:

- generální
- jednorázová (individuální)
- otevřená (individuální)
- antidumpingová (individuální)
- kompenzační (individuální)
- speciální (individuální)

Kvóty se uplatňují formou stanovení režimu vydávání individuálních licencí. Na Ukrajině existuje následující systém kvót, přičemž na každý druh zboží může být aplikována jenom jedna kvóta:

- globální
- skupinové
- individuální

- antidumpingové
- kompenzační
- speciální

Licence vydává Ministerstvo ekonomiky a některé místní administrace (Krym, Kyjev, Sevastopol). Licence na převody devizových prostředků mezi subjekty zahraničního obchodu s cílem investování a/nebo úvěrování vydává Národní banka Ukrajiny.

Ukrajinská legislativa považuje při uskutečňování zahraničně obchodních operací za nekalou konkurenci zejména:

- uskutečňování dumpingových dovozů, proti nimž se zavádějí antidumpingová opatření,
- uskutečňování subvencovaných dovozů, proti nimž se zavádějí vyrovnávací (kompenzační) opatření,
- uskutečňování jiných operací, jež se mohou považovat za formy nekalé konkurence.

Podle výsledků antidumpingového, antisubvenčního případně speciálního šetření jsou přijímána odpovídající řešení o zavedení antidumpingových, vyrovnávacích, případně speciálních opatření, proti nimž je možné se odvolat zpravidla v měsíční lhůtě od okamžiku zavedení odpovídajícího opatření.

Pro rok 2012 schválil Kabinet ministrů seznam výrobků (zboží), pro jehož dovoz/vývoz je podmíněn licencí nebo omezen kvótami. Příslušné rozhodnutí bylo vydáno 26. prosince 2011 pod č. 1360.

6.6. Zóny volného obchodu

Celkově od počátku roku 1996 bylo na Ukrajině vytvořeno 21 bezcelních a zvláštních ekonomických zón. Každá zóna byla vytvořena a fungovala na základě zvláštního zákona. Místní a zahraniční investoři mohli v uvedených zónách využívat daňových, celních a jiných finančních úlev. V souvislosti s přijetím zákona o státním rozpočtu na rok 2005 byly s platností od 1. 4. 2005 zrušeny některé úlevy v těchto oblastech.

V současné době žádné zvláštní ekonomické zóny nefungují.

7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

7.1. Smluvní základna

V souvislosti se vstupem ČR do EU byl režim vzájemného zahraničního obchodu mezi ČR a Ukrajinou podřízen Dohodě o partnerství a spolupráci mezi EU a Ukrajinou (Partnership and Cooperation Agreement – PCA). Zároveň byla ukončena platnost dosavadní Dohody mezi vládou ČR a vládou Ukrajiny o obchodně ekonomických vztazích a vědeckotechnické spolupráci. Dne 16. 4. 2004 byla v Kyjevě podepsána Dohoda mezi vládou České republiky a kabinetem ministrů Ukrajiny o ekonomické, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci, která vytyčuje základní směry a odvětví vzájemné spolupráce (neupravuje ovšem obchodní režim).

Za účelem naplňování úkolů stanovených dohodou měla být v průběhu roku 2005 konstituována Smíšená komise pro ekonomickou, průmyslovou a vědeckotechnickou spolupráci. V souvislosti s častými změnami vlád se však zdržel legislativní proces schvalování Dohody a ta byla schválena ukrajinským parlamentem teprve v březnu roku 2006. První zasedání znovu obnovené Smíšené komise se konalo ve dnech 19.–20. března 2007 v Kyjevě, druhé pak ve druhém čtvrtletí roku 2008 v Praze. 3. zasedání Smíšené komise proběhlo ve dnech 17.–18. 9. 2009 v Kyjevě, v jejímž průběhu byly podepsány příslušné dohody (protokoly) o spolupráci. 4. zasedání Smíšené komise proběhlo v Praze ve dnech 23.–24.9.2010 a 5. zasedání pak v Kyjevě dne 12.12. 2011.

Další smluvní dokumenty vztahující se k oblasti obchodně-ekonomické spolupráce mezi ČR a Ukrajinou:

- Smlouva o partnerských vztazích a spolupráci (podepsána prezidenty obou států v dubnu 1995 v Praze),
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou Ukrajiny o spolupráci v oblasti veterinární, Praha, 28. 1. 1997,
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou Ukrajiny o spolupráci na úseku karantény a ochrany rostlin, Praha, 28. 1. 1997,
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou Ukrajinou o vzájemné pomoci v celních otázkách, Praha, 19. 3. 1997,
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou Ukrajiny o mezinárodní silniční dopravě, Kyjev, 1. 7. 1997,
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou Ukrajiny o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňových úniků v oboru daní z příjmů a majetku, Kyjev, 30. 6. 1997,
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o letecké dopravě, Kyjev, 1. 7. 1997,
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o podmínkách dokončení realizace po 1. lednu 1992 na území Ukrajiny „Dohody mezi vládou ČSSR a vládou SSSR o spolupráci při osvojení jamburského naleziště plynu, výstavbě dálkového plynovodu Jamburg – západní hranice SSSR a objektů Uralského plynárenského komplexu a s tím spojených dodávkách zemního plynu ze SSSR do ČSSR“ ze 16. prosince 1985, Kyjev, 30. 6. 1997,
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o spolupráci v oblasti jaderné energetiky a jaderného průmyslu, Kyjev, 30. 6. 1997,
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ukrajiny o spolupráci v boji proti organizovanému zločinu, terorismu a nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami, Kyjev, 30. 6. 1997,
- Dohoda mezi vládou ČR, RF, SR a Ukrajinou o spolupráci v oblasti přepravy jaderných materiálů mezi ČR a RF přes území SR a území Ukrajiny,
- Protokol o poskytování úvěrů na financování vývozu zboží a služeb z České republiky na Ukrajinu,
- Dohoda mezi vládou České republiky a kabinetem ministrů Ukrajiny o ekonomické, průmyslové a vědeckotechnické spolupráci., 16. 3. 2006.
- Dohoda mezi vládou ČR a vládou Ukrajiny o podpoře a ochraně investic (7. 3. 1994, renegociována 17. 9. 2008)
- Dohoda o spolupráci mezi Úřadem pro standardizaci, metrologii a zkušebnictví ČR a Státním výborem Ukrajiny pro technickou regulaci a spotřebitelskou politiku (Kyjev 17. 9. 2009)

- Protokol mezi Statistickým úřadem ČR, Generálním ředitelstvím cel ČR, Státní celní službou Ukrajiny a Státním výborem Ukrajiny pro statistiku o spolupráci v oblasti výměny celních a statistických informací (Kyjev, 17. 9. 2009)
- Dohoda mezi vládou ČR a Kabinetem ministrů Ukrajiny o spolupráci v oblasti vědy a techniky (Praha 19.12. 2011)

7.2. Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let – tabulka

Pokračující mírné oživení, které vystřídal globální ekonomickou a finanční krizi v roce 2009, se pozitivně odrazilo na vývoji vzájemné výměny zboží i v roce 2011. Úroveň vzájemné obchodní výměny dokonce překročila dosažený objem z roku 2008.

Obrat výměny zboží se v roce 2011 oproti roku 2010 v korunovém vyjádření zvýšil o 27,1% a dosáhl celkové hodnoty 49,15 mld. Kč. Ještě většího růstu dosáhl náš vývoz, který činil 36,7% a dosáhl výše 24,4 mld. Kč. Dovoz za uvedené období vzrostl o 18,9% a dosáhl hodnoty 24,7 mld. Kč. Důsledkem tohoto vývoje bylo stejně jako v roce 2010 záporné saldo obchodní bilance i když se jeho hodnota významně snížila, a to na úroveň cca 300 mil. Kč.

Uvedené výsledky se pozitivně promítly v pořadí Ukrajiny mezi našimi obchodními partnery. Oproti stejnému období v roce 2010 se Ukrajina v roce 2011 zařadila z pohledu našeho vývozu na 18. místo (v roce 2010 - 20). V obratu zboží se posunula za uvedené období z 21. místa na 20. a v dovozu z 22. místa na 19. místo. Zahraniční obchod s Ukrajinou se na celkovém zahraničním obchodě ČR v roce 2011 podílel 0,88%, což je zvýšení oproti roku 2010 o 0,1%.

	2007	2008	2009	2010	2011
Vývoz z ČR (tis.CZK)	23 970 422	25 051 308	14 269 000	17 851 372	24 434 128
Dovoz (tis.CZK)	14 408 886	19 324 326	11 056 000	20 474 977	24 717 712
Obrat (tis. CZK)	38 379 308	44 375 633	25 325 000	38 326 350	49 151 840
Bilance	+ 9 561 536	+ 5 726 982	+ 3 213 000	- 262 3605	- 283 584

Zahraniční obchod s Ukrajinou v roce 2009 (mil.\$)

	Rok 2010	Rok 2011	Meziroční index(%)	Podíl z celku (%)
Vývoz	934,0	1381,4	47,7	0,85
Dovoz	1071,4	1397,4	28,4	0,92
Obrat	2005,4	2778,8	37,3	0,88
Bilance	- 137,4	- 16,0	x	x

7.3. Komoditní struktura českého vývozu/dovozu

Na straně exportu byly v roce 2011 na prvních místech následující položky: díly a příslušenství motorových vozidel s podílem cca 11,24%, zařízení k automatickému zpracování dat (7,45%), telekomunikační zařízení, příslušenství pro záznam, reprodukci zvuku a obrazu (7,07%), automobily (4,15%), elektrické přístroje a příslušenství (cca 4%), železniční vozidla (3,51%), manipulační zařízení (2,66%), trubky, hadice z plastických hmot (2,19%), elektronky, diody, tranzistory (2%), stroje pro průmyslová odvětví (cca 2%) aj.

V dovozu tradičně převládaly železná ruda a koncentráty (cca 55%), výrobky z válcovaného železa a oceli (cca 9,32%), ropné produkty (5,87%), prostředky k rozvodu el. energie (4,35%), elektrická energie (3,85%), koks (cca 2,66%), rudy, koncentráty olova, zinku a cínu (1,52%), surové železo (1,4%), elektrické přístroje (1,3%), nábytek, díly (1,0%), rostlinné tuky, oleje (0,73%) aj.

I v roce 2011 si čelní postavení v našem vývozu udržela položka díly a příslušenství k motorovým vozidlům. V dovozu se zvýšil dovoz rud a koncentrátů, jakož i výrobků z válcovaného železa a oceli.

7.4. Perspektivní položky českého exportu (velikost trhu, podíl domácí výroby a dovozu)

Potřeby rozvíjející se ukrajinské ekonomiky mají velký potenciál. Za perspektivní odvětví lze samostatně jmenovat například energetiku, infrastrukturu, zemědělsko - potravinářský komplex, oblast ekologie, strojírenství, metalurgii, chemický průmysl, zdravotnickou techniku, výrobu léků apod.

7.5. Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Z hlediska českého vývozu na Ukrajinu je podílově nejúspěšnější společnost ŠkodaAuto, a.s. Mladá Boleslav. Díly a příslušenství motorových vozidel osobních automobilů Škoda tvořily cca 11,24% českého vývozu na Ukrajinu. Odběr a prodej osobních automobilů zajišťují přímo ukrajinští distributoři. V porovnání s rokem 2010 se také zvýšil počet smontovaných aut v závodě Solomonovo na západní Ukrajině.

Úspěšným příkladem česko-ukrajinské spolupráce bylo i v roce 2011 pokračování výrobní kooperace české společnosti Cegelec a ukrajinské korporace Bohdan v oblasti společné výroby trolejbusů. Ukrajinský partner vyrábí karoserii a podvozek, zatímco Cegelec zabezpečuje elektrické vybavení a celou montáž trolejbusu.

Počátkem roku 2011 Škoda Vagonka získala první kontrakt na dodávku soustavy dvoupodlažních šestivozových jednotek na Ukrajinu. Ukrajinské drahy nakoupí dvě soupravy pro dopravu v okolí Charkova. Dodávka by měla být uskutečněna v 1. polovině roku 2012.

Úspěšně pokračovala činnost výrobců a dodavatelů léků a zdravotnických preparátů, pomůcek a zařízení. Zde se nejvíce projevují společnost Promed, Spofa-Dental, Zentiva, BMT a BTL které prostřednictvím vytvořené sítě místních distributorů pokrývají svými výrobky celý ukrajinský trh.

Aktivně si na ukrajinském trhu počínají také společnosti Škoda jaderné strojírenství a.s., která dodává systémy řízení a bezpečnosti provozu pro ukrajinské atomové elektrárny. ČKD, Vítkovice, Alta, TOS Varnsdorf, Weiler Holoubkov, Smetal Brno, Kovosvit, Strojírny Čelákovice aj. – dodávky strojírenské techniky.

Firma Bauer a Brunthaller působí v oblasti dodávek technologií pro živočišnou výrobu aj.

Společnost Ekotechnik Praha je aktivní v oblasti výstavby solárních elektráren.

Z dalších firem lze jmenovat firmy Ravak (Příbram – sanitární technika), LECO Instrumente (Plzeň – zařízení pro průmyslové laboratoře), TTC Marconi, Sitel (telekomunikační technika a zařízení), Alstom Power (Brno – průmyslové kotle), Tedom (Třebíč – kogenerační jednotky), PEKM Kabeltechnik (Liberec – výroba automobilových svazků), Prokop invest (Pardubice – zařízení pro potravinářský průmysl, mlýny, sila), Hamé – dodávky potravinářských výrobků, společnost Tekro (výrobce a dodavatel krmných směsí a vitamínových koncentrátů pro živočišnou výrobu), dále STORY DESIGN, a.s. (design, vývoj, výroba a servis světelných reklam a prodejních systémů, prodej point-of-sale produktů, návrhy interiérů prodejen), Elkoplast CZ (výroba kontejnerů pro odpady, ČKD Elektrotechnika a.s. (kompletní projekty modernizace průmyslových podniků) aj. Delší dobu na ukrajinském trhu působí také investiční společnost KTTJ. V oblasti zpracování biomasy, výroby peletky je aktivní například společnost Biotal. Výrobní kapacity v Ukrajině má firma Kopos Kolín (elektroinstalační materiál). Projektů s ekologickým rozměrem (čističky odpadních vod, zpracování odpadu) se účastní firmy Hydroprojekt, HST Hydrosystémy, Ecofluid, Presskan, Chladicí věže Praha aj. V tendrech na dodávku osvětlovací techniky pro letiště se účastní společnost Eltodo. V oblasti prodeje nápojů působí na ukrajinském trhu Východočeské pivovary.

7.6. Vyhodnocení poptávek v teritoriu po českém zboží, výrobní kooperaci

Hodnocení poptávek ukazuje, že největší zájem z ukrajinské strany je (bez pořadí významu) o úsporné energetické zařízení (včetně vytápěcího zařízení na peletky), zařízení na přípravu pitné vody a čističky odpadních vod, zemědělské výrobky, výrobky potravinářského průmyslu, výrobky chemického průmyslu a příbuzných odvětví, obecné kovy a výrobky z nich, sklo a keramiku, stroje a přístroje, elektrické zařízení a vybavení budov.

Ukrajinské firmy se rovněž velmi často ucházely o přízeň českých investorů v podobě zakládání společných podniků pro realizaci určitých investičních projektů, nebo nabízely výrobní kooperaci, případně zhotovení výrobků na zakázku.

Z hlediska odvětvového členění existuje zájem o výrobní kooperaci téměř ve všech průmyslových odvětvích – zemědělství, potravinářství, výroba krmiv, komunální hospodářství, strojírenství apod.

Vyhodnocení a konkretizace poptávek během posledních 1-2 let ze strany ukrajinských firem, které byly směřovány ekonomickému úseku ZÚ ČR v Kyjevě, příp. kanceláři CzechTrade Ukrajina/Kyjev:

Strojírny	Kovoobráběcí zařízení	1. Náhradní díly pro soustruhy; 2. Nové a opotřebované kovoobráběcí zařízení 3. Řezné nástroje
------------------	-----------------------	--

		4. Břity pro vrtné stroje
	Ostatní	1. Motory pro válečkové dopravníky
Potravinářství	Suroviny	1. Pivo 2. Mák 3. Obalové fólie
Přísady	1. Polotovary pro výrobu salámů a masných výrobků	
Zařízení	1. Balící zařízení 2. Linky pro podniky veřejného stravování	
Stavebnictví	Hotové výrobky a produkce	1. Plastové a dřevěné lišty
Chemie	Suroviny	Polypropylén, polyamid, polyetylén, tekutý polyuretan, dolomit, PVC odpad
Energetika	Alternativní zdroje energie	1. Úsporné energetické zařízení na alternativní zdroje energií 2. Zařízení na výrobu palivových granulí - peletek 3. Topné kotle na biomasu, peletky, zemědělské odpady
Zemědělství	Investiční projekty	Investiční projekty v oblasti chovu prasat, kuřat, dobytka

Překážky a bariéry bránící českých poskytovatelům služeb proniknout na ukrajinský trh

Kromě běžných problémů a překážek souvisejících s místním ekonomickým prostředím a zažitými zvyklostmi neexistují v současném období žádné podstatné nebo zvláštní překážky pro české firmy v obchodní oblasti.

Podnikatelské ani právní, účetní, daňové atp. prostředí na trhu Ukrajiny není zdaleka ideální. Investiční situaci zároveň zhoršuje komplikovaný přístup ke všem informacím, včetně těch, které bývají obvykle vnímány jako informace veřejné. Např. texty ukrajinských zákonů a státních usnesení jsou veřejně dostupné zpravidla jenom v ukrajinské jazykové verzi (viz. www.rada.gov.ua), což dělá zřejmé potíže všem zahraničním podnikatelům již v počáteční fázi svého zájmu o trh Ukrajiny. Zároveň na Ukrajině není bohužel prozatím veřejně přístupný ani obchodní rejstřík. Ačkoliv statistický úřad Ukrajiny oznámil,

že začátkem r. 2006 bude rejstřík zveřejněn na internetu, v současnosti lze obdržet informaci o určitém subjektu podnikání pouze na základě písemné žádosti na příslušný departament statistického úřadu a až po zaplacení administrativního poplatku.

Řada administrativních procedur je oprávněně vnímána českými a jinými zahraničními subjekty jako více byrokratická, při schvalovacích řízeních je třeba více podpisů a razítek, než jsme tomu zvykli např. v ČR, a to navzdory některým opatřením ukrajinské vlády na deregulaci příslušných procesů.

7.7. Zahraniční rozvojová spolupráce

Ukrajina nepatří mezi prioritní země v této oblasti.

Po úspěšném zakončení projektů v oblasti lesního hospodářství v roce 2010 se v průběhu roku 2011 realizoval projekt zaměřený na zvýšení bezpečnosti jaderných elektráren na Ukrajině realizovaný z české strany Výzkumným ústavem v Řeži a z ukrajinské strany je partnerem NAEK Energoatom, který uvedený projekt také financuje. V roce 2011 bylo finalizováno 5 zakázek. Další dva projekty by měly být ukončeny v roce 2012 a 2013.

V průběhu roku 2010 byl oficiálně zahájen twinningový projekt zaměřený na oblast tzv. Law of ecological audit. Cílem daného projektu je zvýšit kvalitu právní a metodologické základny pro právní audit na Ukrajině a zlepšit systém certifikace a akreditace auditorů.

Partnerem ministerstva na ochranu životního prostředí Ukrajiny je rakousko-české konsorcium vedené rakouskou agenturou pro životní prostředí s účastí ministerstva pro životní prostředí ČR jako tzv. junior partner. Na projektu se účastní experti z Rakouska, ČR, Irska a Bulharska. Projekt by měl být ukončen v průběhu 18 měsíců od jeho zahájení, resp. v roce 2012. Jedná se o první svého druhu twinningový projekt realizovaný na Ukrajině v této oblasti. V současné době je v jednání možné rozšíření tohoto projektu o oblast vlivu ekonomických aktivit na životní prostředí.

7.8. Vzájemná výměna v oblasti služeb

Bilance struktura vzájemné výměny služeb

Příjmy za služby v roce 2011 dosáhly hodnoty cca 7,5 mld. CZK (údaje CNB). Celkové výdaje činily 1,2 mld. CZK. Obrat celkové výměny služeb tak za uvedené období vykázal hodnotu cca 8,7 mld. CZK při aktivním saldu ve výši 6,3 mld. CZK. Z celkové hodnoty obratu představovaly služby v oblasti dopravy cca 1,5 mld. CZK.

České firmy působící v oblasti služeb, vyhodnocení zájmu českých poskytovatelů služeb o teritorium

Pokud je EK ZÚ Kyjev známo, na území Ukrajiny působí přepravní společnost PST Ukrajina (Rovno). Úspěšně na trhu působí právní kancelář Peterka a partneři. (Kyjev). Nově se objevila společnost PPF – poskytování spotřebitelského úvěru, ale také bankovní a pojišťovací služby. Obecně vstupují na trh firmy spediční, právní a konzultační – poskytování marketingových informací, služby v oblasti reklamy, P.R. a médií, ale také stavební firmy (stavební a engineeringová činnost, projekční činnost – např. Mott MacDonald aj).

Vyhodnocení poptávky po českých službách

Poptávka po českých službách – podle zkušeností OEÚ a Czech Trade je slabší. Obvykle jde o právní konzultace nebo o konzultace z oblasti daní, cel a podnikových financí.

Perspektivy českých firem v oblasti služeb

Za perspektivní lze považovat i přes současné výkyvy v rozvoji např. bankovníctví a pojišťovnictví, oblast dopravy, včetně přenosu elektřiny, dále cestovní ruch a právnické služby zaměřené na českou podnikatelskou klientelu v teritoriu.

7.9. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

V souladu s platnými ukrajinskými zákony musí zaměstnavatel, který chce zaměstnat cizince na Ukrajině, absolvovat stanovenou proceduru registrace a získání odpovídajících povolení. Podle článku 8 Zákona Ukrajiny „O zaměstnávání obyvatelstva“ vydává pracovní povolení k zaměstnávání cizinců Státní služba zaměstnanosti při Ministerstvu práce Ukrajiny, pokud tuto otázku jinak neupravují platné mezinárodní dohody. V souladu s platnou vyhláškou Ministerstva práce se pracovní povolení vydává při splnění všeobecné podmínky, tj. pokud se v daném regionu nehlásí o stejnou práci občané způsobilí tuto práci vykonávat.

Rozhodnutí o vydání pracovního povolení se přijímá na základě odůvodněné žádosti zaměstnavatele, ke které se kromě dokumentů týkajících se konkrétního zaměstnance cizince (doklady o vzdělání, osobní údaje, kopie pasu) přikládá zejména i kopie pracovní smlouvy, kopie stanov zaměstnavatele a výpis ze státního registru zaměstnavatele a dokument potvrzující zaplacení poplatku za přijetí žádosti). Rozhodnutí se přijímá zpravidla do 30 dnů od okamžiku podání žádosti včetně všech dokumentů. O pracovní povolení není třeba žádat, pokud má cizinec dlouhodobý (trvalý) pobyt na Ukrajině. Pracovní povolení se vydává maximálně na rok. Platnost může být prodloužena za podmínky, že zaměstnavatel předloží příslušnému orgánu odpovídající žádost před ukončením platnosti původního povolení. Cizinec, jenž je zaměstnán bez pracovního povolení, může být okamžitě vyhoštěn z Ukrajiny a zaměstnavateli mohou být uloženy sankce v podobě pokut.

Podle nového zákona č. 3773-VI „O právním postavení cizinců a osob bez státní příslušnosti“, který nabyl účinnosti 26.12.2011 po získání pracovního povolení musí cizinec získat taktéž povolení k pobytu na Ukrajině.

8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

8.1. Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Postupně se zlepšuje situace v oblasti vytváření sítí samostatných distributorů schopných odebrat větší dodávky zboží. Jistou pasivitu lze ovšem připsat i mnohým českým výrobcům, kteří jsou ochotni prodat své zboží jenom ze skladu v ČR za podmínky okamžitého placení při odběru.

Zkušenosti stále potvrzují, že bez využití místních zástupců se na Ukrajinu dá proniknout jen velmi těžce. Realizační řetězec se obvykle skládá ze třech článků, a to dovozce, distributora a maloobchodu. Někdy odpadá jeden článek (zpravidla distributor), kdy dovozce dodává přímo maloobchodu, pokud odbírá uspokojivé objemy zboží. Často dochází k tomu, že dovozce dodává přímo konečnému zákazníkovi (např. spotřební materiál a surovinu do výrobních podniků).

U zboží s rychlým a středně rychlým obratem je pro dovozce již téměř nezbytně nutné držet patřičné objemy uvedeného zboží „na skladu“. Současný trh a konkurence diktuje nutnost prodeje zboží již standardně propuštěného do oběhu (po proclení apod.). Na základě uvedených skutečností doporučujeme českým dovozcům vytvářet sítě dealerů po celém území Ukrajiny a mít v čele této prodejní struktury českého manažera, který bude řídit celý proces distribuce na Ukrajině. Této praxi se již dříve přizpůsobily větší nadnárodní společnosti, které začaly na Ukrajině systematicky budovat odpovídající distribuční sítě.

V případě dodávek technologických celků, strojů a zařízení je výhodnější nechat se zastupovat technicky a obchodně zdatným partnerem (může být i Ukrajinec), který bude mít zákazníky blíže v dosahu, více porozumí jejich požadavkům a bude schopen operativněji zajistit i záruční a pozáruční servis. V neposlední řadě také obvykle lépe ohlíká hladký průběh plateb za dodané zboží, nebo služby.

8.2. Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil

Viz subkapitola 7.9.

8.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Zahraniční subjekty vyvíjejí svoji činnost na Ukrajině nejčastěji prostřednictvím akciových společností, společností s ručením omezeným a zahraničních zastoupení (bez právní subjektivity).

Legislativa rozlišuje tzv. „veřejné akciové společnosti“ (akcie veřejně obchodovatelné) a „soukromé akciové společnosti“ (akcie nejsou veřejně obchodovatelné). Minimální základní kapitál u obou druhů akciových společností činí 1250 násobek minimální mzdy, tj. cca 128 000 EUR. Minimální základní kapitál společnosti s ručením omezeným není stanoven.

Zastoupení (bez právní subjektivity na území Ukrajiny) zahraničních firem se registrují při Ministerstvu ekonomiky Ukrajiny po předložení nezbytné dokumentace (žádost, oficiální překlady registračních dokladů a stanov mateřské firmy, oficiální překlad potvrzení domácí banky o klientském vztahu s mateřskou firmou, výroční zpráva atd.) a po zaplacení příslušného správního poplatku, aktuálně 2500 USD. Následně po registraci má zahraniční zastoupení za povinnost registrovat se u místního státního daňového úřadu, státní celní služby, fondů sociálních a zdravotních plateb (kvůli odvodům za místní zaměstnance).

Podle záměru vlády a výnosu prezidenta mají fungovat registrace společností nebo zastoupení na základě principu „jediného okna“ (tj. registrace na jednom místě), avšak zatím v praxi tato „jediná okna“ vždy nefungují, popř. fungují pouze částečně.

8.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP)

V současné době zaujímá podle vynaložených finančních prostředků zcela dominantní postavení televizní reklama (80 %). Na reklamu v tisku a rozhlasu je vynakládáno zbyvajících 15 % a 5 %.

Při záměru uskutečňování propagačních a reklamních akcí je možné využít služeb několika televizních a rozhlasových společností a rovněž značného množství periodik vydávaných na Ukrajině.

8.5. Způsoby řešení obchodních sporů

Kromě řešení sporů před ukrajinskými soudy mohou být obchodní spory rozhodovány arbitrážním (rozhodčím) soudem při Obchodně průmyslové komoře Ukrajiny, jež se nachází v každém oblastním městě.

V případě předložení sporu rozhodčímu (arbitrážnímu soudu) musí smlouva, na jejímž základě je žaloba podána, obsahovat odpovídající rozhodčí doložku.

Obchodní partneři, pocházející z různých států, se taktéž mohou dohodnout, že jejich spory bude rozhodovat zahraniční arbitrážní (rozhodčí soud) nebo soud jiného státu.

8.6. Režim zadávání veřejných zakázek

V souladu s platnou ukrajinskou legislativou mají státní řídicí orgány a místní (regionální) rady národních poslanců právo zadávat (na soutěžním základě) subjektům zahraničního obchodu zakázky na výrobu, dovoz a vývoz požadovaného zboží. Zahraniční hospodářské subjekty mají v případě výběrového řízení (veřejné soutěže) na zadání státní zakázky v souladu se zákonem o zahraničně ekonomické činnosti stejná práva a povinnosti jako domácí subjekty.

V praxi i v právních předpisech byli domácí účastníci výběrových řízení dříve zvýhodňováni. Aktuální zákon o zadávání veřejných zakázek č. 2289-VI ze dne 01.06.2010 však neobsahuje žádná výslovná diskriminační ustanovení. Za koordinaci vyhlášení výběrových řízení je zodpovědné ministerstvo ekonomického rozvoje a obchodu Ukrajiny. Informace o státních zakázkách lze nalézt především na webových stránkách www.tender.me.gov.ua.

Očekává se přijetí dalších zákonných úprav a doplňků k zákonu o veřejných zakázkách tak, aby byla zajištěna kompatibilita s evropskou legislativou v uvedeném směru.

8.7. Problémy a rizika místního trhu

Za všeobecně problematickou z hlediska stability dodávek zboží na Ukrajinu je zatím považována poměrně malá koupěschopnost obyvatelstva a podniků. Mezi další problémy lze zahrnout prozatím nízkou dostupnost a cenu bankovních úvěrů, netransparentnost a nedostupnost hospodářských informací o podnicích včetně informací o vlastnické struktuře, vysoká míra byrokracie a korupce na všech úrovních státní správy, nedodržování a obcházení zákonů, pomalost soudů a nízká vynutitelnost soudních rozhodnutí. Zvláštní oblastí rizik představuje fenomén tzv. rejderství (násilného, nezákonného převzetí vlastnictví podniků aj.), které se mnohdy uskutečňuje s tichým přihlížením regionálních orgánů státní správy včetně soudních.

Nedostatečně je rozvinutá infrastruktura potřebná k pohybu a skladování zboží na území Ukrajiny, stejně jako nekvalitní silniční svršek nebo rizika spojená s častým obtěžováním přepravními různými kriminálními strukturami.

8.8. Problematika ochrany duševního vlastnictví

Problematika ochrany duševního vlastnictví nabyla na Ukrajině v poslední době větší důležitosti zejména s ohledem na vstup do WTO. Zatím nebyly zaznamenány žádné případy poškozování práv na duševní

vlastnictví českých subjektů. To se týká oblasti autorských odměn a licenčních poplatků, franšíz a obdobných práv i podpoložky ostatních autorských a jiných odměn a licenčních poplatků.

8.9. Obvyklé platební podmínky, platební morálka

Některá rizika lze očekávat v oblasti platební morálky. Objektivně se situace pro ukrajinského odběratele často komplikuje v důsledku nízké dostupnosti bankovních úvěrů, s čímž souvisí nízká platební schopnost místních podnikatelských subjektů a nedostatečně rozvinutá možnost kapitálového krytí dodávek zboží na Ukrajinu.

V případech, kdy se jedná o dodávky zboží pro subjekty ve státním vlastnictví, se velmi často objevují problémy související s určením odpovědnosti za dluhy vzniklé ze zmíněných dodávek, když v rámci státních orgánů dochází často ke změnám kompetencí a s tím související přeskupování odpovědnosti.

Hospodářská krize se podepsala i v oblasti platební morálky, která se všeobecně v tomto období zhoršila, což se projevilo mj. i v česko – ukrajinských obchodních vztazích, kde narostl počet pojistných událostí vůči ČEB a EGAP.

Silné a slabé stránky v přístupu ke zpracování ukrajinského trhu:

Silné stránky:

- Dlouhodobá vývozní tradice, znalost ukrajinského trhu a znalost potřeb partnerů
- Dobré renomé ČR v očích ukrajinské veřejnosti a dobrá reputace českého zboží z tradičních odvětví mezi ukrajinskými spotřebiteli
- Profil české ekonomiky korespondující s potřebami ukrajinského trhu
- Schopnost nabídnout řešení v celé řadě klíčových oblastí, včetně energetiky
- Konkurenceschopné zboží s příznivým poměrem mezi cenou a kvalitou
- Kombinace vývozu s vyššími formami spolupráce, včetně výrobní a technologické a zakládání společných podniků
- Možnost stát se určitým mostem mezi EU a Ukrajinou

Slabé stránky:

- Vesměs nedostatečná kapitálová vybavenost českých podniků
- Nedostatečné povědomí o možnostech ukrajinského trhu
- Malá snaha firem zakládat sdružení nebo aliance pro účely pronikání na trh Ukrajiny a její regiony
- Přetrvávající předsudky o poměrech na trhu, řada předchozích negativních obchodních zkušeností

8.10. Významné veletrhy a výstavy v teritoriu

INTERAGRO

7. mezinárodní zemědělský veletrh

Termín konání: 7.-10.02 2012,

Místo konání: výstaviště „ExpoPlaza“, Kyjev, www.expoplaza.kiev.ua

Pořadatel: Kyiv International Contract Fair, www.kmkya.kiev.ua

Zaměření: zařízení a technologie pro zemědělství

KIEVBUILD

mezinárodní stavební veletrh

Termín: 29.02 -02.03.2012

Místo konání: výstaviště „International Exhibition Centre“, Kyjev, www.iec-expo.com.ua

Pořadatel: PremierExpo, www.pe.com.ua

Zaměření: stavební materiály, technologie, služby

INTERTOOL 2012

13. mezinárodní specializovaný veletrh

Termín: 29.02.-02.03.2012

Místo konání: výstaviště International Exhibition Centre, Kyjev, www.iec-expo.com.ua

Pořadatel: MSI Fairs and Exhibitions, www.intertool.kiev.ua

Zaměření: technologie a nářadí pro zpracování kovů

INTERBUDEXPO

mezinárodní stavební festival

Termín: 27.-30.03.2012

Místo konání: výstaviště KyjevExpoPlaza, Kyjev, www.expoplaza.kiev.ua

Pořadatel: Kyjevskij Mižnarodnyj Kontraktovyj Jarmarok, www.kmkya.kiev.ua

Zaměření: stavební materiály, technologie, služby

UITT

mezinárodní veletrh v oblasti cestovního ruchu

Termín: 28.-30.03.2012

Místo konání: výstaviště „International Exhibition Centre“, Kyjev, www.iec-expo.com.ua

Pořadatel: PremierExpo, www.pe.com.ua, <http://www.uitt-kiev.com/>

Zaměření: cestovní ruch

ELCOM-UKRAJINA 2012

mezinárodní specializovaná výstava

Termín konání: 17.-20.04.2012

Místo konání: Expocentrum Ukrajiny, www.expocenter.kiev.ua
Pořadatel: Euroindex Ltd., info@eindex.Kyiv.ua, www.elcom.ua
Zaměření: energetika, elektrotechnika, úsporné technologie

AQUQ-THERM

14. mezinárodní veletrh

Termín: 15.-18.05.2012

Místo konání: výstaviště „International Exhibition Centre“, Kyjev, www.iec-expo.com.ua

Pořadatel: ProExpo, www.aqua-therm.kiev.ua

Zaměření: vytápěcí, vodovodní zařízení, bazény, sanitární keramika

SIA

20. mezinárodní kyjevský autosalón

Termín konání: 23.-27.05.2012

Místo konání: výstaviště „International Exhibition Centre“, Kyjev, www.iec-expo.com.ua

Pořadatel: Premier Expo, www.pe.com.ua, <http://www.sia-motorshow.com.ua>

Zaměření: osobní, speciální, sportovní auta, náhradní díla, servis

AGRO-2011

24. mezinárodní zemědělský veletrh

Termín: 06.-09.06.2012

Místo konání: výstaviště „International Exhibition Centre“, Kyjev, www.iec-expo.com.ua

Pořadatel: Ministerstvo zemědělství Ukrajiny a agentura PromFinInvest, <http://www.agroexpo.com.ua/>

Zaměření: zařízení, technologie pro zemědělství

POWER ENGINEERING FOR UKRAINIAN INDUSTRY

10. mezinárodní veletrh energetiky

Termín konání: 26.-28.09.2012

Místo konání: výstaviště „International Exhibition Center“, Kyjev, www.iec-expo.com.ua

Pořadatel: International Exhibition Center, www.iec-expo.com.ua

Zaměření: zařízení, technologie v oblasti energetiky

ARMS and SECURITY 2012

mezinárodní specializovaná výstava

Termín konání: 26.-28.09.2012

Místo konání: výstaviště „International Exhibition Centre“, Kyjev, www.iec-expo.com.ua

Pořadatel: International Exhibition centre, www.iec-expo.com.ua

Zaměření: zbraně, systémy, bezpečnostní technika

UGOL and MINING

mezinárodní specializovaná výstava v oblasti důlního zařízení

Termín konání: 4.-7.09.2012

Místo konání: výstaviště „ExpoDonbass“, Doněck

Pořadatel: JSC Specialized Exhibition Centre „ExpoDonbass“, Doněck, www.expodon.dn.ua

Zaměření: důlní zařízení a technika

WORLD FOOD UKRAINE

mezinárodní specializovaná potravinářská výstava

Termín konání: 31.10.-02.11. 2012

Místo konání: výstaviště „International Exhibition Centre“, Kyjev, www.iec-expo.com.ua

Pořadatel: PremierExpo, www.pe.com.ua

Zaměření: potraviny, zařízení a technologie pro potravinářský průmysl

UKRAINE INTERNATIONAL TRAVEL MARKET

mezinárodní výstava cestovního ruchu

Termín konání: 4.-6.10.2011

Místo konání: výstaviště „International Exhibition Centre“, Kyjev, www.iec-expo.com.ua

Pořadatel: PremierExpo, www.pe.com.ua, www.ukraine-itm.com.ua

Zaměření: cestovní ruch

BEZPEKA/SECURITY

mezinárodní specializovaná výstava bezpečnostních zařízení a systémů

Termín konání: 23.-26.10.2012

Místo konání: výstaviště „ExpoPlaza“, Kyjev, www.expoplaza.kiev.ua

Pořadatel: EuroIndex, www.euroindex.ua

Zaměření: bezpečnostní zařízení a systémy

AQUA UKRAINE 2011

10. mezinárodní specializovaná výstava

Termín konání: 6.-9.11.2012

Místo konání: výstaviště „International Exhibition Centre“, Kyjev, www.iec-expo.com.ua

Pořadatel: International Exhibition Centre, Kyjev, www.iec-expo.com.ua

Zaměření: ochrana vodních zdrojů, vodohospodářství, ekologické technologie

INDUSTRIAL FORUM 2011

mezinárodní výstava

Termín konání: 22.-25.11.2011

Místo konání: výstaviště „International Exhibition Centre“, Kyjev, www.iec-expo.com.ua

Pořadatel: International Exhibition Centre, Kyjev, www.iec-expo.com.ua

Zaměření: průmyslová zařízení a technologie

OIL and GAS

mezinárodní specializovaná výstava

Termín konání: 30.10.-01.11.2012

Místo konání: výstaviště „International Exhibition Centre“, Kyjev, www.iec-expo.com.ua

Pořadatel: ACCO International, <http://acco.ua>

Zaměření: plynárenství, zpracování nafty, zařízení a technologie

POWER and ENERGY

mezinárodní specializovaná výstava

Termín konání: 30.10-01.11.2012

Místo konání: výstaviště „International Exhibition Centre“, Kyjev, www.iec-expo.com.ua

Pořadatel: ACCO International, <http://acco.ua>

Zaměření: energetika, alternativní zdroje energií, energetické strojírenství

Spojení na vybrané organizátory výstav a veletrhů v Kyjevě:

International Exhibition Centre, www.iec-expo.com.ua

Kyiv International Contract Fair, www.kmkya.kiev.ua

Primus Exhibitions Group, www.primus.kiev.ua

Acco International, <http://acco.ua/>

PremiérExpo, www.pe.com.ua

EUROINDEX, www.euroindex.ua

Firma „Trojan“, www.trojan.kiev.ua

ZovnišExpoBusiness, <http://www.vneshexpo.kiev.ua/>

Spojení na vybrané organizátory výstav a veletrhů v regionech:

Expometeor, <http://www.expometeor.com/> Dněpropetrovsk

Expodon, www.expodon.dn.ua/interexpo Doněck

Galexpo, <http://www.galexpo.lviv.ua/>Lvov

Spojení na největší kyjevská výstaviště

International Exhibition Centre, www.iec-expo.com.ua

KyjevExpoPlaza, www.expoplaza.kiev.ua

9. Investiční klima

9.1. Podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Základním zákonem upravujícím podmínky pro zahraniční investování je zákon Ukrajiny „O podmínkách zahraničního investování“. Zákon definuje podnik se zahraniční kapitálovou účastí jako podnik s jakoukoli organizačně právní formou, vytvořený v souladu s ukrajinskou legislativou, v němž podíl zahraniční investice v základním kapitálu činí minimálně 10 %. Zákon neuvádí omezení týkající se maximální a minimální výše zahraničních investic na území Ukrajiny.

Zákon stanoví formy, které mohou mít zahraniční investice:

- částečná účast ve společnostech, které jsou zakládány společně s ukrajinskými právníckými a fyzickými osobami, nebo kapitálová účast v existujících společnostech,
- založení společnosti, které plně patří zahraničním investorům, poboček a jiných organizačních složek zahraničních právníckých osob, nebo nabytí existujících společností do úplného vlastnictví,
- získání movitého a nemovitého majetku, pokud není zakázáno ukrajinskou legislativou
- získání práv na využívání půdy nebo přírodních zdrojů na území Ukrajiny (zahraniční investor nemůže získat půdu do vlastnictví),
- jiné formy, nezakázané ukrajinským zákonodárstvím, včetně takové formy, kdy není vytvořena právnícká osoba (na základě smluv o hospodářské činnosti s ukrajinskými subjekty).

Zákon stanoví právní podmínky investiční činnosti. Zahraničním investorům jsou na území Ukrajiny poskytovány tzv. „domácí“ podmínky investiční a hospodářské činnosti a Ukrajina poskytuje záruky proti nucenému vyvlastnění a nezákonným akcím státních orgánů a úředních osob.

Při přerušení investiční činnosti zákon zaručuje zahraničnímu investorovi právo na vrácení jeho investice v naturální formě nebo v investované měně bez úhrady vývozního poplatku a rovněž příjmu z investice. Po zaplacení daní, poplatků a dalších povinných plateb by měl být zahraničnímu investorovi zaručen okamžitý volný převod příjmů, zisků apod. Zahraniční investice musí být zaregistrovány způsobem určeným ustanovením Kabinetu ministrů „O způsobu státní registrace zahraničních investic“ během tří pracovních dnů po jejich faktickém vložení.

Zákon stanoví osvobození majetku, který je dovážěn na Ukrajinu jako vklad zahraničního investora do základního kapitálu podniků se zahraniční kapitálovou účastí (kromě zboží určeného k prodeji nebo pro vlastní spotřebu) od dovozního poplatku. Jestliže je během tří let tento majetek zcizen, včetně v důsledku zastavení činnosti podniku, podnik se zahraniční kapitálovou účastí uhradí dovozní poplatek.

Při vkládání zahraničních investic na Ukrajině se nejčastěji užívají následující organizačně právní formy:

- dceřiné společnosti se 100% zahraničním vlastnictvím,
- joint venture s ukrajinským partnerem ve formě akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným,
- zastoupení zahraničního investora.

Každá z výše uvedených forem má své finanční zvláštnosti, především v případech zdanění, úhrad příspěvků na sociální pojištění a užívání devizových prostředků. Zahraniční investor předkládá kromě dokumentů povinných pro rezidenty také dokumenty, které potvrzují registraci zahraniční právnícké osoby v zemi, kde má sídlo (výpis z obchodního rejstříku). Tento dokument musí být ověřen v souladu se zákony země vydání, přeložen do ukrajinského jazyka a legalizován v souladu s účinnými mezinárodními úmluvami.

Zdanění zisků zahraničních investorů se před jejich převodem do zahraničí řídí zákony Ukrajiny „O podmínkách zahraničního investování“ a „Daňovým kodexem“. Způsob převodu zisku, příjmů a jiných prostředků do zahraničí je určen ustanovením Národní banky Ukrajiny „O způsobu převodu příjmů, zisků a jiných prostředků získaných zahraničními investory, do zahraničí“.

Podle ustanovení výše uvedených zákonných dokumentů a prováděcích předpisů musí zahraniční investor získat při vývozu cizí měny, získané v důsledku zahraničních investic na území Ukrajiny do zahraničí v hotovosti povolení zplnomocněné banky (s licencí na provádění devizových operací), ve které má investor otevřen devizový účet.

Na Ukrajině jsou zahraničním investorům zákonem poskytovány stejné podmínky účasti na privatizaci a vkládání kapitálu do zprivatizovaných podniků jako domácím investorům.

9.2. Přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Od vzniku nezávislé Ukrajiny do konce roku 2011 byly na Ukrajině zaregistrovány přímé zahraniční investice v celkové výši zhruba 49,4 mld. \$, což představuje částku přibližně 1 tisíc\$ na jednoho obyvatele. V roce 2011 činil přírůstek přímých zahraničních investic cca 5,473 mld. USD (bez započtení kurzových rozdílů). Výsledkem situace v dané oblasti je tedy v podstatě stagnace ovlivněná stále nestabilní situací a nízkou úrovní podnikatelského a investičního prostředí na Ukrajině přetrvávající i v roce 2011. Doposud nejvýznamnější investicí na Ukrajině je reprivatizace Krivorozstali, za kterou indická společnost Mittal zaplatila 4,8 mld. \$. V závěru roku 2010 byla zahájena privatizace podniku Ukrtelekom, jejíž faktická realizace byla přesunuta na rok 2011 z důvodu nezbytné revize ohodnocení příslušného balíku akcií. Nedokončená zůstala i privatizace společnosti Luganskteplovoz. Oba tyto privatizační projekty byly dokončeny v roce 2011.

Z teritoriálního hlediska měly v roce 2011 nejvyšší podíl na investicích Kypr, Německo, Nizozemí, Rusko, Rakousko, Velká Británie a Francie. Je však pravděpodobné, že některé investice na Ukrajinu proudí pod hlavičkami jiných států, jako jsou zmíněný Kypr, Panenské ostrovy, Virginské ostrovy apod.

Z hlediska odvětvového členění došlo v roce 2011 ke snížení investic do finančního sektoru, jejichž objem je již v podstatě shodný s investicemi do průmyslové oblasti, dále následuje sféra nemovitostí a obchodu.

Ukrajinské investice do zahraničí představovaly v roce 2011, resp. jejich čistý přírůstek činil cca 30 mil. USD. Jejich celková kumulovaná hodnota k 31.12. 2011 pak představovala 6 898,- mil. USD.

Přímé investice (roční přírůstek v mil. \$)	
Rok	Přímé zahraniční investice
2006	4 728,8
2007	8 710,6
2008	9 683,0
2009	4 436,6
2010	4 655,0
2011	5 473,8*)

***) Pokud bychom vzali do úvahy kurzové rozdíly, pak by hodnota FDI v roce 2011 byla prakticky shodná s objemem dosaženým v roce 2010.**

9.3. České investice v teritoriu

Pro české investice na Ukrajině je v současné době charakteristická snižující se tendence, což je mj. ovlivněno nízkou kvalitou investičního prostředí na Ukrajině a problémy v hospodářské legislativě. Celková hodnota českých přímých investic na Ukrajinu za rok 2011 činila 13,6 mil. USD (ke konci roku 2010 cca 16 mil. USD). Přesná statistická výše investic je obtížně odhadnutelná, protože některé z českých dceřiných společností mezinárodních firem jsou registrovány podle země sídla mateřské společnosti. Podle ukrajinské statistiky ke konci roku 2010 činily české investice na Ukrajině 76,9 mil. USD (rozdíl ve statistickém výkaznictví mimo výše uvedené spočívá také v rozdílné metodice, časovém nesouladu aj.).

9.4. Nejperspektivnější odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Privatizace byla na Ukrajině formálně započata v roce 1992. Paralelně s tzv. velkou privatizací probíhala privatizace malých podniků především formou přímých prodejů, pronájmu s právem následného přednostního odkoupení, aukcí a prodejem akciových podílů v tzv. akciových společnostech otevřeného typu.

Kvůli politickým okolnostem se velká privatizace reálně rozběhla až od roku 1995. Prostřednictvím tzv. „voucherů“ začal probíhat částečný nebo úplný převod majetku středních a velkých podniků do soukromých rukou. Původně měla být velká privatizace uskutečněna v průběhu dvou let, ale v důsledku především politické nevěle zmíněný proces nebyl dokončen ani v roce 2004 a v průběhu roku 2005 se proces prakticky zastavil – když vláda tehdejší premiérky Tymošenkové dokonce uvažovala o reprivatizaci některých podniků.

Po určitém ochabnutí privatizačního tempa, které pokračovalo i po většinu roku 2006, mělo v roce 2007 znovu nabrat tempo, když Parlament schválil seznam 577 podniků. Skutečné tempo privatizace však bylo daleko pomalejší, a to platilo i pro rok 2008, když došlo k dalšímu zpomalení. K některým neúspěšným pokusům a následnému faktickému pozastavení privatizace s ohledem na vnitropolitickou nestabilitu a předvolební situaci došlo v roce 2009. Tento proces v podstatě pokračoval i v průběhu roku 2010 s tím, že na konci roku byl zahájen proces privatizace společnosti Ukrtelekom, jehož finalizace byla převedena na rok 2011 z důvodu potřeby znovu ocenění hodnoty balíku nabízených akcií. Proces privatizace se v průběhu roku 2011 jako již tradičně zpožďoval za původními plány. Definitivně byla ukončena privatizace Ukrtelecomu a byly učiněny první přípravné kroky k privatizaci některých energetických objektů (tzv. oblgazů, oblenergo) resp. byl sankcionován vládou převod některých balíčků státních podílů těchto společností do Fondu státního vlastnictví. S ohledem na negativní výhled ve vývoji příjmů státního rozpočtu se počítá s tím, že by pokračující proces privatizace státních aktiv mohl přinést dodatečné finanční prostředky. Do roku 2014 se počítá s možností příjmů z této činnosti až do výše 40 - 60 mld. UAH (resp. 5-7,5 mld. USD). V roce 2011 byl schválen státní program privatizace na období 2012 - 2015, kdy by mělo dojít k privatizaci zbylého likvidního státního majetku.

Z hlediska investic se jako perspektivní jeví investice do energetiky, infrastruktury, potravinářsko - zemědělského komplexu, chemické výroby, vybraných segmentů strojírenské výroby a lehkého průmyslu.

Kontakt na místní agenturu pro podporu investic

Ukrainian Center for Foreign Investment Promotion

36, Rayevskoho Str., Kyiv 01042
tel. +380 44 537 7313, fax. +380 44 5377311
e-mail: info@investukraine.org
www.investukraine.org

Čeští investoři se také pro podporu svých investičních záměrů mohou obrátit na americkou agenturu USAID.

Kontakt na USAID

Ukraine.usaid.gov

19 Niznyj Val

04071 Kyiv, Ukraine

tel.: (380 44) 537 46 00, 492 7100

fax: 537 4684

9.5. Rizika investování v teritoriu

Nehledě na deklarovanou podporu zahraničních investorů s cílem rozvoje domácí výroby dochází poměrně často k problémům, jež jsou převážně odrazem rozdílného chápání podstaty a cíle investování. V případech, kdy se zahraniční investor nedostatečně seznámí se všemi skutečnostmi souvisejícími s finančním a majetkovým stavem podniku, do kterého má záměr investovat, se může stát, že se jeho investice rozplyne v pokrytí výdajů, které nesouvisí se záměrem rozvoje výroby (např. řešení staré zadluženosti, udržování nepotřebné infrastruktury apod.).

K uvedeným nedorozuměním dochází hlavně v případě vytváření společných podniků vstupem zahraničního investora do již existujícího ukrajinského podniku. Špatné zkušenosti učinili čeští investoři také s úrovní ochrany minoritních akcionářů. Nejdůležitější roli v každém investičním procesu hraje lidský faktor a dokonalá obeznamenost investora se všemi okolnostmi případu.

Ukrajinská vláda, a to i na regionální úrovni, si uvědomuje problémy v této oblasti a proto deklaruje svoje odhodlání zabránit zneužívání zahraničních investorů. Na druhé straně aktuální ekonomická krizová situace již koncem roku 2008, atím spíše v první polovině roku 2009 přinesla několik pokusů o nepřátelské převzetí podílů zahraničních firem včetně českých ve společných podnicích a jiné akce organizované dokonce ve spolupráci s ukrajinskými bezpečnostními složkami. Tato situace v mírnějších formách přetrvávala i v průběhu roku 2010.

Například návrh zákona o vytvoření jediného státního operátora na trhu s obilím je jedním z faktorů, který snižuje důvěryhodnost investičního prostředí na Ukrajině. Mj. i z tohoto důvodu se v průběhu roku 2010 a na počátku roku 2011 zvýšil tlak mezinárodních organizací na úpravu ukrajinské legislativy a její kompatibility s mezinárodními standardy.

Souhrnné informace o podmínkách podnikání na Ukrajině je možné získat na internetové stránce PETERKA & PARTNERS www.peterkapartners.cz, rubrika „Publikace“, PriceWaterhouseCoopers www.pwc.com/ua rubrika „publications“. Obecné informace o teritoriu pak také na www.meta.ukraina.com.

10. Očekávaný vývoj v teritoriu

10.1. Významné události v následujícím roce a jejich dopady na ekonomickou sféru země

Hospodářská politika země se v období roku 2012 podobně jako v roce minulém zaměří mj. na tzv. program rozvoje investičně inovační činnosti, jehož realizace se předpokládá až do roku 2015. Cílem programu je zvýšení úrovně modernizace země, zvýšení podílu vysoce technologicky vyspělých odvětví, růst pracovních míst a příslušné strukturální změny v ekonomice země s důrazem na rozvoj vysokých technologií, agroprůmyslového komplexu a infrastruktury. Dalším dokumentem, z něhož bude vycházet ekonomická politika v roce 2012 bude tzv. Program ekonomických reforem na období 2010 – 2014, jehož integrální součástí jsou tři základní vektory: bohatá společnost, konkurenceschopná ekonomika a efektivní stát. Při realizaci ekonomické politiky v roce 2012 se dá očekávat další pokračování v deregulaci ekonomiky. Pod vlivem krizových faktorů lze rovněž očekávat těžkosti na trhu práce, zejména v bankovním-finančním sektoru a některých odvětvích průmyslové výroby (např. chemický průmysl, hutnictví, strojírenství). V zemědělství nelze s ohledem na předchozí klimatické podmínky počítat s rekordním objemem úrody z roku 2011. Ukrajinská strana současně počítá, že v roce 2012 bude nalezeno oboustranně přijatelné řešení „plynové“ otázky s RF. Na celkovou sociálně ekonomickou situaci budou mít i určitý vliv i parlamentní volby na podzim 2012.

Hlavní akcent při realizaci ekonomických reforem v roce 2012 bude na rozdíl od roku 2011 spočívat v oblasti tzv. meziodvětvové koordinace (v roce 2011 to bylo ve sféře bezprostředního mechanismu reformování jednotlivých sektorů), pozornost bude věnována také zvýšení životní úrovně a její kvality, jakož i redistribuce finančních prostředků z centra do regionů.

Obsahové zaměření ekonomických reforem v roce 2012 se bude koncentrovat do následujících oblastí:

Energetika, deregulace, rozvoj podnikatelské činnosti a administrativních služeb, vzdělávání a sféra vědy a techniky, mezinárodní ekonomická integrace, sociální oblast, finanční sektor, zemědělství, bytové a komunální hospodářství, zdravotnictví, privatizace, dopravní infrastruktura a národní projekty.

V koncentrované podobě shrnul ekonomické priority rozvoje země pro rok 2012 prezident Janukovyč na zasedání Nejvyšší rady dne 7.12. 2012:

- posílení energetické bezpečnosti
- rozvoj tuzemské výroby a posílení exportního potenciálu
- rozvoj dopravy
- realizace nové agrární politiky
- reforma komunálního a bytového hospodářství

Hlavními riziky, které mohou ovlivňovat ukrajinskou ekonomiku v průběhu roku 2012 jsou:

Recese v Evropě a snížení ekonomického růstu v některých dalších zemích světa, cenové relace energetických surovin včetně cen ruského plynu, stagnace spolupráce s MMF, potenciální devalvační tlaky na tuzemskou měnu, obsluha vnějšího dluhu, sociální populismus v souvislosti s parlamentními volbami na podzim t.r., zesílení fiskálního tlaku, snížení investiční činnosti, snižující se hodnota úvěrů, oslabení bankovního sektoru, nižší úroda obilnin, zvýšení komunálních poplatků a energií pro obyvatele.

Podle vládní ekonomické prognózy na rok 2012 se předpokládá růst HDP o cca 4% (původně 5-6%), inflace cca o 8-9%, nezaměstnanost cca 7,5%. Tuzemské a zahraniční expertní odhady pak oscilují kolem následujících parametrů: HDP (1-4%), inflace (8-15%), nezaměstnanost (7,5 - 9%), není rovněž vyloučena i určitá devalvace tuzemské měny. Podle expertních odhadů by pro rozvoj ukrajinské ekonomiky v období 2012 - 2014 bylo zapotřebí každoročně přilákat do země na 15 mld. USD přímých zahraničních investic. Pro rok 2012 se počítá minimálně s 10 mld. USD přímých zahraničních investic.

10.2. Trendy, vstup země do mezinárodních uskupení, přijetí nových zákonů, daní apod.

Od roku 2008 se vztahy mezi Ukrajinou a EU koncentrují na vyjednávání o Asociační dohodě, jejíž integrální součástí je dohoda o tzv. Deep and Comprehensive Free Trade Area (DCFTA, resp. FTA). Cílem této dohody je prohloubení ekonomické integrace s EU. Rámec příslušných jednání byl pozitivně ovlivněn vstupem Ukrajiny do WTO v květnu 2008.

Do konce roku 2011 proběhlo již 18. kol jednání o DCFTA. V jednáních s EU o DCFTA bylo dosaženo určitého pokroku, kde podle vyjádření obou stran došlo více méně k dohodě u všech podstatných otázek a zbývá dořešit některé technické záležitosti. Nicméně s ohledem na výsledky summitu EU - Ukrajina v prosinci 2011 nebyla tato část Asociační dohody ani parafována.

Ukrajina je dále členem tří organizací regionální spolupráce na území bývalého SSSR:

- Společenství nezávislých států (SNS)
- GUAM (pojmenováno po členských zemích Gruzii, Ukrajině, Ázerbájdžánu a Moldavsku)
- Jednotného ekonomického prostoru (JEP).

Z regionálních organizací, jež přesahují území bývalého SSSR, je zejména členem Organizace černomořské hospodářské spolupráce (OČHS) a Konvence o ochraně a stálém rozvoji Karpat (KOSRK). Ukrajina podporuje makroekonomickou strategii EU pro Podunajský region a současně vyjádřila zájem podílet se na vybraných projektech v rámci této spolupráce.

Spolupráce v rámci SNS (Ukrajina ovšem de iure není řádným členem této organizace) je především ovlivněna politickou i ekonomickou relací s RF, a to zejména v oblasti zajištění dodávek strategických energetických surovin a jejich cen. Tento moment je aktuálně jednou z posledních významných pák Ruska pro možné ovlivňování situace na Ukrajině. Současná vláda vyjádřila zájem na aktivizaci vztahů se zeměmi SNS, což se již projevilo v nárůstu obchodního obrátu s tímto uskupením. Z ruské strany existují nabídky na spolupráci, resp. případné členství Ukrajiny v celní unii s RF, Běloruskem a Kazachstánem, potažmo od roku 2012 v tzv. jednotném euroasijském ekonomickém prostoru.

V říjnu 2011 podepsal premiér Azarov na jednání zemí SNS v Sankt Petěrburgu dohodu o zóně volného obchodu v rámci sdružení SNS, jejíž ekonomická podstata se liší stupněm integrační hloubky.

Oficiální přístup Ukrajiny k Celní unii (Rusko, Kazachstán, Bělorusko) pak spočívá ve vytvoření tzv. zvláštních vztahů, resp. algoritmu spolupráce ve formátu 3+1. Tato formule předpokládá sektorální a lokální dohody o volném obchodu mezi Ukrajinou a členskými státy Celní unie (CU). V praxi se například jedná o vytvoření trhů uhlí a ocele, obilí, cukru atd., resp. v oblastech citlivých pro Ukrajinu z hlediska jejich zájmů a uplatnění její produkce na trhu zemí CU.

Ukrajina se rovněž snaží aktivně vyvíjet činnost v rámci GUAM (Gruzie, Ukrajina, Ázerbájdžán a Moldavsko), jehož sekretariát na základě rozhodnutí posledního summitu tohoto uskupení sídlí právě v Kyjevě. Potenciálním cílem GUAM je vytvoření skutečné zóny volného obchodu a vytvoření transportního koridoru do Evropy, který bude zajišťovat dodávky energetických surovin z Ázerbájdžánu na západ. GUAM je otevřen rovněž pro další země, jež sdílejí podobné cíle a hodnoty. V oblasti spolupráce se zeměmi GUAM Ukrajina vznáší požadavek na zefektivnění její činnosti.

10.3. Nové možnosti pro český export či jinou ekonomickou spolupráci s ČR

„Nové možnosti pro vzájemnou ekonomicko-obchodní spolupráci pozitivně ovlivnila pokračující určitá stabilizace ekonomické situace v roce 2011, což potvrdil faktický rozvoj vzájemných ekonomických a obchodních vztahů v roce 2011 (viz. kapitola 7). Vývoj v bilaterální ekonomické a obchodní relaci tak znovu potvrdil značný potenciál dalšího rozvoje v procesu obnovy dynamiky těchto styků. Program ekonomických reforem na Ukrajině vyžaduje značný stupeň modernizace celého národohospodářského komplexu Ukrajiny, která se může plně realizovat v souladu s procesem překonání krize a nastartování hospodářského růstu. Z tohoto důvodu je zapotřebí, aby česká podnikatelská sféra byla na tyto možnosti připravena a přistupovala kvalifikovaně a ofenzivně ke zpracování ukrajinského trhu. Klíčovým bude mj. postupná kultivace podnikatelského a investičního prostředí na Ukrajině, harmonizace legislativních aj. předpisů s evropskými standardy a především pak jejich praktická, transparentní implementace v hospodářské praxi. Určitým impulsem pro další rozvoj ekonomické spolupráce byly i závěry 5. zasedání Smíšené komise v Kyjevě (12.12. 2011), které se promítly do roviny konkrétních projektových možností v tomto kontextu. Určité možnosti může skýtat i očekávané obnovení procesu privatizace na Ukrajině. Určitým impulsem pro další rozvoj bilaterální ekonomické relace se stala také oficiální návštěva ukrajinského premiéra Azarova v Praze (19.12. 2011), v jejímž průběhu proběhl bilaterální podnikatelský seminář za účasti cca 100 podnikatelů z obou zemí.

© Zastupitelský úřad Kyjev (Ukrajina)